

Proměny veřejného prostoru na pardubických sídlištích - Dubina

Hana Synková a Barbora Bažantová, Vanessa Berková, Sandra Hašková, Jitka Kučerová,
Tomáš Pavlišta, Kristýna Svobodová, Petra Vágnerová

Univerzita Pardubice 2020

Obsah

Obsah.....	2
1. Úvod.....	3
2. Dubina	6
3. Doporučení pro Dubinu.....	7
4. Průřezová témata	9
5. Jednotlivé závěrečné zprávy.....	13
5.1 Závěrečná zpráva za ulice Lud'ka Matury a Blahoutova.....	13
5.2 Závěrečná zpráva za Drážku a centrální park na Dubině	18
5.3 Závěrečná zpráva z míst: Dubina – hlavní třída, ulice Bartoňova, prostor mezi ulicemi Bartoňova a Ludmily Malé.....	25
5.4 Závěrečná zpráva z Dubiny poblíž Penny Marketu.....	38

1. Úvod

Výzkum veřejného prostoru na pardubických sídlištích vzešel z několika popudů. Ačkoliv se veřejný prostor pardubických sídlišť zkvalitňuje, není vždy k dispozici komplexní přehled o tom, jak vnímají veřejný prostor svého bydliště místní obyvatelé a jaké změny by upřednostnili. Cílem našeho výzkumu bylo přiblížit názory obyvatel sídlišť Polabiny a Dubina na veřejný prostor, a předat samosprávě, magistrátu a spolkům informace tak, aby měli možnost provést reálné změny, které přispějí ke zkvalitnění prostoru. V ruce čtenář nyní drží zprávu pro městský obvod Dubina.

Zadání výzkumu iniciovaly spolky Pěstuj prostor, z. s. a Offcity, z.s., které chtějí přispět k rozvoji a kultivaci veřejného prostoru tak, aby vyhovoval obyvatelům a uživatelům veřejných prostranství a zároveň zohledňoval historická, architektonická i urbanistická specifika. Na zadání výzkumu se podílel architekt Marek Sivák, MArch (Pěstuj prostor) a kurátorka, kulturní manažerka a umělkyně MgA. Šárka Zahálková (Offcity). Výzkum prováděla PhDr. Hana Synková, PhD. z Katedry sociální a kulturní antropologie Univerzity Pardubice společně s týmem studentů z dané katedry a z několika studenty i z Katedry věd o výchově. Výzkumu se zúčastnili především studenti a studentky bakalářského stupně, ale zastoupeno je i 5 magisterských studentů. Výzkumný tým kontaktoval městské obvody Polabiny a Dubina a s jejich představiteli upřesnil a doplnil sadu otázek, které je konkrétně zajímaly. V Polabinách jsme pro místní obvod zjišťovali názory na konkrétní obvodem plánované zásahy do veřejného prostoru (od zavedení cyklostezek, přes možnou stavbu parkovacích domů nebo úpravu zeleně v blízkosti Labe), na Dubině jsme se ptali obecněji na několik témat, které by místní občany mohly trápit. S jednotlivými obvody jsme konzultovali i místa, na kterých se pak pohybovali naši výzkumníci. Dále nás kontaktoval Ing. Martin Karas z Odboru školství, kultury a sportu Magistrátu Pardubice s prosbou o zařazení dotazu na fungování bývalého kulturního domu na Dubině, nyní Domu dětí a mládeže Beta, a na kulturní potřeby místních obyvatel.

V našem výzkumu chceme poukázat na škálu názorů a pohledů místních obyvatel na hodnoty, ale i problémy veřejného prostoru. Výzkum je kvalitativní, tedy založený na metodě pozorování a rozhovoru tak, aby se obyvatelé mohli ke své lokalitě vyjádřit i do větší hloubky a dát prioritu těm tématům, která cítí jako podstatná. Nedistribuovali jsme dotazníky (kvantitativní metodu výzkumu), tedy výzkum není reprezentativní v tom smyslu, že bychom oslovili velký vzorek čítající stovky obyvatel. Náš výzkum je nutné chápat jako orientační a neměl by též nahrazovat otevřenou participaci lidí na rozhodování o veřejném prostoru.

Terénní fáze výzkumu proběhla mezi říjnem 2019 a lednem 2020. V rámci nich se uskutečnilo pozorování v daných lokalitách a proběhly kratší i hloubkové rozhovory s obyvateli a uživateli veřejného prostoru sídlišť. Oslovování bylo vzhledem ke studenému počasí poměrně náročné a řada oslovených rozhovor odmítla. Do terénu vyráželi výzkumnice a výzkumníci nejčastěji ve dvoučlenných týmech. Od zadavatelů výzkumu tým obdržel také různé podkladové materiály (předchozí průzkumy, plány apod.). Činnost výzkumníků se řídila podle etických zásad České asociace pro sociální antropologii.¹ Konkrétním osobám osloveným ve výzkumu byla zajištěna anonymita. Hana Synková napsala úvodní kapitoly, editovala, opravila a přepsala, někdy zcela zásadně, zprávy jednotlivých studentských týmů do finální podoby této závěrečné zprávy.

Vypracovali jsme zvláštní zprávu pro Polabiny i Dubinu zejména z důvodů cílené zpětné vazby k dokumentům a vyvěšování na www stránkách obvodů. V každé zprávě postupujeme od

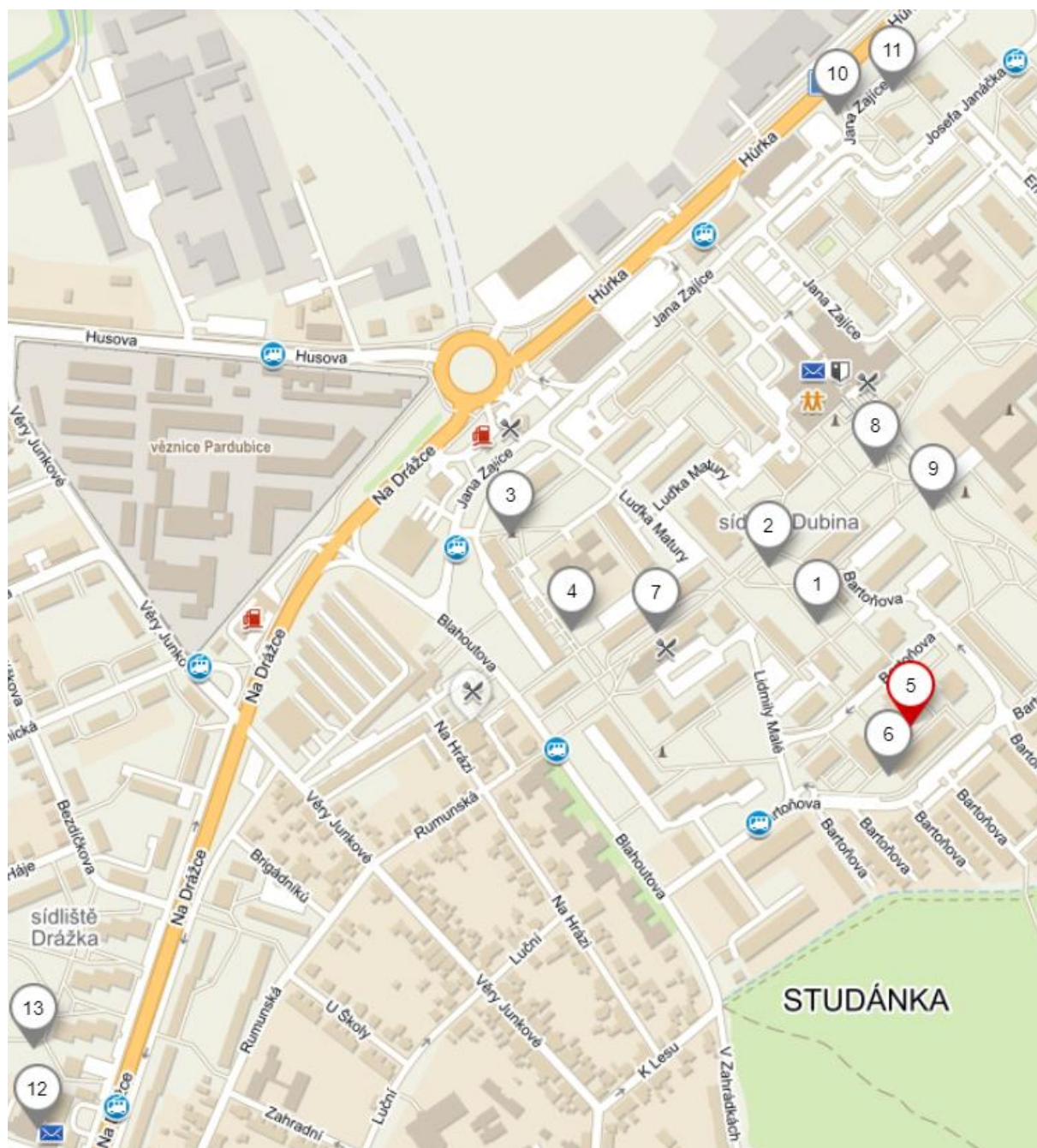
¹ http://www.casaonline.cz/?page_id=9

obecnému k detailnímu. Čtenář si může nejprve přečíst doporučení a takzvaná průřezová témata, která jsou společná pro celý městský obvod, následují pak detailní kapitoly se zprávami z jednotlivých míst, které nám byly v rámci zadání výzkumu přiděleny. V případě Dubiny se jedna výzkumná dvojice se pohybovala i v její části zvané Drážka. V Polabinách jsme se věnovali zejména jejich jižní části (Polabiny III), částečně též Polabinám IV a II. Společným tématem, na které odpovídali informanti bydlící na všech místech Polabin, byly názory na úpravu zeleného pásu kolem Labe.

2. Dubina

Na Dubině prováděly výzkum čtyři výzkumné týmy. Zmapovaly prostředí ulice Ludka Matury a Blahoutova (body 3, 4, 7), centrální park (8, 9), ulici Bartoňova (5, 6), prostor mezi ulicemi Bartoňova a Ludmily Malé (1, 2) a oblast kolem Penny Marketu (10, 11). Jeden tým se vydal i na Drážku (12, 13). Nejpropracovanější je kapitola 5.3, jejíž autorkou jsou magisterské studentky.

Obr. 1 – zkoumaná místa Dubina

3. Doporučení pro Dubinu

Pro celé území

- Zajistit veřejné WC – lze zajistit i formou domluvy s některými restauracemi tak, jak to učinili např. na Praze 7²
- U některých hřišť doplnit prvky pro nejmenší děti
- Doporučujeme konzultaci změn ve veřejném prostoru s architekty

DDM Beta, bývalý Kulturní dům, kultura a volný čas

- Obnovit Kulturní dům postrádaný občany, případně prolnout program DDM a KD
- Zajistit větší množství kulturních akcí jak pro občany v aktivním věku, tak pro seniory, kteří ztratili možnost se scházet a nejsou schopni jezdit daleko mimo Dubinu
- Zajistit akce následujícího typu: tanec, hudba (i venkovní), přednášky, divadlo, promítání, programy pro seniory, programy pro rodiče malých dětí (s dětmi i bez nich), programy i pro náročnější publikum (než jen opékání buřtů a drakiáda)
- Pořádat více akcí na ulici, kde se lidé mohou potkat (oživení veřejného prostoru)
- Zajistit sál pro pořádání akcí
- Otevřít kavárny a kvalitní restaurace s poledním menu a zahrádkami
- Do veřejného prostoru umístit kvalitní umělecká díla např. na základě soutěže
- Umožnit lidem podílet se na vytváření veřejného prostoru

Doprava

- Rezervovat parkoviště pro místní
- Vystavět parkovací domy, pokud by nebyly na úkor zeleně a byly finančně dostupné pro místní obyvatele
- Zajistit vyšší frekvenci MHD (např. č. 8)
- Vystavět u zastávek MHD úkryt před deštěm
- Dodat automaty na zakoupení lístků na MHD
- Prozkoumat bezpečnost cyklostezky v centrální části (např. u knihkupectví) a případně ji upravit

Bezpečný a uklizený veřejný prostor

- Vyhodnotit možnost posílení pěších pochůzek městské policie a posílení pochůzek ve večerních hodinách
- Vyhodnotit možnosti posílení pocitu bezpečí v oblasti Penny Marketu a Hůrky a celkově věnovat pozornost vylepšení těchto lokalit
- Uvážit možnost zavedení či posílení terénní sociální práce
- Věnovat se mládeži, která má sklony k rizikovému chování např. prostřednictvím nízkoprahových volnočasových aktivit
- Kontrolovat přítomnost injekčních stříkaček a případně zajistit jejich sběr
- Apelovat na ohleduplnost cyklistů
- Apelovat na uklízení po psech a jejich bezpečný pohyb „na volno“

Drážka – tato oblast by si zasloužila celkově větší péči

- Doplnit lavičky, koše, lampy, hřiště

² <https://www.praha7.cz/praha-7-rozsiruje-sit-dostupnych-verejnych-toalet/>
a celorepubliková databáze: <https://www.wckompas.cz/>

- Otevřít slušnější restaurace a kavárny
- Opravit chodníky a vozovku
- Zkrášlit prostory mezi domy
- Provést takové úpravy veřejného prostoru, aby byl využíván
- Zklidnit dopravu

Oblast Lud'ka Matury a Blahoutova

- Znovu zasadit stromy u zdravotního střediska
- Opravit praskliny v chodnících
- Oživit lokalitu barvami
- Otevřít kvalitní restaurace a kavárny

Centrální prostor na Dubině

- Opravit podepřený nadchod u trafiky
- Přidat tabuli s počasím k hodinám v centru Dubiny

Ulice Bartoňova

- Opravit chodník
- Odstranit nasprejované nápisy

Penny Market

- Věnovat pozornost této oblasti, tak, aby se zde lidé cítili dobře a bezpečně

4. Průřezová témata

V této kapitole nalezne čtenář shrnutí otázek, které zajímaly Oddělení kultury a cestovního ruchu na magistrátu a Městský obvod, tedy spokojenost s kulturním vyžitím a fungováním bývalého kulturního domu, nyní DDM Beta, dále situaci s parkováním, alkoholem na veřejnosti a pochůzkami městské policie.

Kulturní dům Dubina/DDM Beta³

Oblast kulturního vyžití a s tím spojené trávení volného času se mezi obyvateli Dubiny ukázaly být velmi diskutovanými a aktuálními tématy, a to především v souvislosti se zánikem místního Kulturního domu Dubina a jeho následným přetransformováním na Dům dětí a mládeže Beta. **Otázka nedostatečného kulturního vyžití a absence kvalitních restauračních zařízení**, ve kterých by místní rádi trávili svůj volný čas, byly pro většinu oslovených **informantů krom parkování hlavními nedostatky, které by v rámci Dubiny rádi změnili.**

Kulturní dům Dubina či zařízení podobného typu, ve kterém by bylo možné pořádat kulturní akce pro dospělé, během uskutečněných rozhovorů **postrádali především informanti, kteří spadají do věkové kategorie 65+ (početně jich nebylo více než lidí aktivního věku, ztráta však byla bolestnější).** Ti vzpomínali na doby, kdy byl zdejší kulturní dům aktivní a jmenovali různorodé akce, kterých se v tu dobu velmi rádi účastnili: „*Bylo lepší, když tu byl kulturní dům, tam hráli dechovky, zábavy, divadla tam byly, nebo estrády, jeden čas tam Martin Loew, ten cestovatel, promítal.*“ Další informantka zase během rozhovoru vzpomínala na taneční akce, které ráda navštěvovala se svými přáteli: „*Na tanečky jsme tam chodili, a to nám tady moc chybí! Kdyby ten kulturák tady zase oživil, byli bychom všichni spokojení, protože naše parta se nám rozpadá, nejen, že některý umírají, ale oni říkají, no tak tady nikde nic není, do Hronovický nejdem a jinde tady nic není, kde si zatancovat, nemůžeme kulturně se vyžít.*“ Z rozhovorů s informanty vyplynulo, že **zdejší kulturní dům plnil nejen kulturní, ale také socializační funkci. Mnoho lidí se se zánikem tohoto kulturního zařízení nemá nyní kde scházet se svými přáteli, kteří na tyto akce cíleně dojíždějí, čímž se zároveň přerušují jejich stávající sociální vazby.** „*Kulturní dům mi chybí, pořádalo se tam spousta zajímavých akcí, třeba na Vánoce, nyní má komunita v tomto ohledu absenci takového místa.*“

Někteří informanti také v rozhovorech spekovali o příčinách této situace, přičemž jedna informantka prozradila, že se v této věci rozhodla jednat na vlastní pěst a situaci se zrušením Kulturního domu Dubina se již sama s oběma stranami pokoušela vyřešit a iniciovat tak obnovení kulturních akcí. „*Byla jsem i za tou ředitelkou, a i za starostou jsem byla, aby teda zase ty tanečky páteční tady byly.*“ **Vedle tanečních akcí informanti vznášeli přání také směrem k většímu počtu hudebních akcí,** které jsou na Dubině mezi lidmi dle rozhovorů velmi oblíbené. „*Kdybych tady mohla něco zlepšit, tak určitě, aby to tady bylo víc kulturní, tu hudbu hlavně, já jsem pro hudbu stvořená.*“ Další starší informantka hovořila v podobném duchu. „*Na nějaké koncerty bych si určitě zašla s kamarádkami.*“ Informanti jmenovali i alternativní kulturní akce a zařízení, jako například Kulturní dům Hronovická, kulturní akce v Polabinách či v Černé za Bory, avšak tato řešení se pro místní občany ukázala jako neuspokojivá a **většina, zejména starších obyvatel, tyto alternativní možnosti kulturního vyžití na jiných místech nevyužívá,** a to především z důvodu nutného cestování. Někteří byli

³ Autorky Barbora Bažantová a Sandra Hašková. Doporučujeme i jejich velmi podrobnou podkapitolu o KD/DDM v kapitole 5.3.

kritičtí i k programu jiných kulturních zařízení - jedna informantka komentovala situaci následovně: „*Protože to, co je v tý Hronovický, kámen úrazu, katastrofa jako!*“

Informanti, kteří se svými dětmi nyní Dům dětí a mládeže Beta navštěvují, vyjadřují **nespokojenost především s malým množstvím akcí, které se zde pro děti pořádají**, jelikož by uvítali, kdyby mohli se svými dětmi navštěvovat kulturních akcí podstatně více: „*Naše děti tam chodí na divadelní představení, na karnevale jsme tam byli, ale určitě by toho tady mohlo být víc.*“ Oslovené informanty především **mrzí, že zdejší Dům dětí a mládeže vznikl na úkor Kulturního domu Dubina, kam se chodili bavit dospělí, přičemž by uvítali, kdyby na Dubině mohla fungovat obě tato zařízení** a na své si tak přišli jak děti, tak dospělí. **Kulturní dům tedy chybí i lidem v aktivním věku.** I když jsou častěji než senioři schopni za kulturou dojíždět jinam, situace vadila zejména **ženám s dětmi**, které mají rovněž omezenou mobilitu: „*No, asi by Dubina potřebovala nějaký větší sál, kde by se mohly pořádat nějaké větší akce*“ (žena se dvěma dětmi, 32 let). „*Určitě je dobře, že se vymyslelo něco pro děti různého věku, akorát je škoda, že jsou na tom bití dospělí*“ (muž cca 35 let). Změna Kulturního domu Dubina na Dům dětí a mládeže Beta s sebou přinesla také negativní důsledek v podobě **nemožnosti využití zdejších toalet**, což během rozhovorů zmiňovaly především matky, které tuto možnost zejména při pobytu venku se svými dětmi často využívaly a vzhledem k absenci veřejného WC na Dubině tuto možnost nyní velmi postrádají. „*Jako takhle, když tady byly dřív nějaký kulturní akce, nebo se někomu dopoledne chtělo na záchod, tak to bylo otevřený, mohli si tam lidi dojit na záchod, teď tady lidi sháněj WC, nikde nic, chybí to.*“

Co se týče kulturních akcí pořádaných mimo prostory bývalého kulturního domu, oslovení informanti hovořili především o navštěvování akcí, jako je **opékání buřtů, dětská drakiáda či letní kino**. Jedna starší informantka zase vzpomínala na **venkovní hudební akce**, které na Dubině velmi ráda navštěvovala: „*Hráli tady dřív duben, květen, červen, o prázdninách, dali bílý židle z kulturáku a lidi si mohli poslechnout hudbu, teď už to není, já nevím, proč tady všechno zrušili.*“ Za určitou formu kulturní akce informanti považují i sobotní **farmářské trhy**, jejichž návštěvu neuskutečňují pouze za účelem nákupu, jelikož jim konání trhů, které jsou hojně navštěvovány, poskytuje i příležitost ke kontaktu s ostatními spoluobčany, čímž odchází k upevňování či navazování nových sociálních vazeb. **Více podobných pouličních akcí** by ocenila například pětaticetiletá informantka, která farmářské trhy pravidelně navštěvuje: „*Ta sobota je dobrá, že je tady ten farmářský trh, že se tady lidi můžou potkat spolu, ocenila bych víc takových street akcí.*“ Většina oslovených informantů by **rozhodně uvítala, kdyby na Dubině měla větší možnost kulturního vyžití**, které mnohým chybí. Podrobnější informace nalezne čtenář v kapitole Barbory Bažantové a Sandry Haškové, či v kapitolách dalších autorek a autorů.

Parkování na Dubině⁴

Parkování je skutečný problém, trouláme si říci, v celých Pardubicích. Všechny rozhovory, které náš tým na Dubině vedl, měly **společné téma, a to je příliš mnoho vozidel a málo míst k parkování**. Nejhorší je situace v odpoledních a večerních hodinách, kdy lidé jezdí z práce a nemají kde parkovat. Vozidla naopak ráno ani nemohou vyjíždět, jak jsou parkoviště přeplněná. Zmínky o parkování máme od 33 respondentů, z toho pouze 3 nemají problém s parkováním, a to proto, že nevlastní motorové vozidlo. Přesto však minimálně potvrzují, že vozidel je tu skutečně příliš mnoho.

⁴ Autorky Jitka Kučerová a Kristýna Svobodová

Informanti uváděli, že jim dělá problém zaparkovat: „*Je velký problém s dopravou obecně a zaparkovat je tu kolikrát nadlidský výkon. Hlavně v pozdních hodinách, kdy všichni přijíždíme z práce*“ (žena 55-60 let). „*Je zde nedostatek parkovacích míst. Někdy, když přijedeme z chaty, nemáme kde zaparkovat. Ale s tím asi nic neudělají. Je zde hodně těch paneláků prostě*“ (žena 65 let). Informanti poukazovali na to, že by bylo vhodné například **zavést parkování pouze pro místní** obyvatele, na parkovací karty nebo **vybudovat parkovací dům**.

Někteří řidiči **nouzově parkují** i na místech, kde by neměli: „*Všimla jsem si, že mnoho lidí parkuje přes noc u supermarketů, kde zatím nejsou závory, ale již jsem slyšela, že se to do budoucna plánuje*“ (žena 25 let). Jiný informant uvádí: „*Parkovacích míst je zde málo a lidé stojí na zákazech, což policie už ani nepokutuje – prý po domluvě s úřadem*“. Další respondent tvrdil že je problém se vůbec dostat k popelnicím. Informantka (27 let) k tomu dodává: „*Velmi často se zde setkávám i s přímo bizarními skutečnostmi, například, auto zaparkované v polovině silnice a žena jdouc si na nákup do obchodu, to si už člověk ťuká na čelo*.“

Tudíž, co se týče parkování a parkovacích míst, jsou zde pouze negativní názory, a to i od respondentů, kteří motorové vozidlo nevlastní. Informanti navrhovali parkoviště s parkovacími kartami pro místní a vybudování parkovacího domu.

Popíjení alkoholu na veřejnosti⁵

Tato kapitola shrnuje situaci týkající se všech rozhovorů s informanty z městské části Dubina. Během rozhovorů se téma popíjení alkoholu na veřejnosti objevovalo poměrně často **v souvislosti s lokalitou u obchodu Penny Market**. Informanti mluvili o lidech, kteří jsou svým chováním považováni komplexně za „problémové“. Především šlo o lidi bez domova, kteří si sběrem surovin k prodeji a žebráním shánějí finance: „*Odpadkové koše, nemám pocit, že by jich tu byl nedostatek, navíc to bezdomovci pravidelně třídí (smích)*...“ (žena, 19 let). Z rozhovorů vyplývá, že v lokalitě se zřejmě vyskytují lidé užívající i jiné návykové látky: „*...No, já jsem už zvyklá a většinou se jim vyhýbám (bezdomovcům) a co se drogově závislých týče, tak vím, že se schází za Penny a pak někam chodí, ale já je neznám a snažím se je nevnímat*...“ (žena, 19 let). Je zřejmé, že místní situaci nehodnotí zrovna v pozitivně a setkali jsme se i s výrazně zabarvenými názory: „*Je to tady na hov., tvle, samá smažka a alkáč, tohle chceš slyšet?*“ (muž, 28-35 let). Někteří se místu vyhýbají: „*...Je tu problém, když jsem měla třeba přítele, tak jemu se tu nelíbilo a jednou ho dokonce obtěžoval jeden bezdák a pak sem odmítl chodit, což docela poznamenalo i náš vztah*...“ (žena, 27 let). V místní komunitě mohou takovéto zkušenosti vyústit v obavy a strach: „*Častým jevem jsou zde také bezdomovci či nějakí alkoholičtí a mám podezření, že se tu kšeftuje s drogami, protože se zde v koutech schází divní lidé*...“ (žena, 27 let).

Ačkoli výše zmíněná oblast je obecně považována za „potencionálně rizikovou“, tak alkohol na veřejnosti se nevyskytuje jen poblíž obchodního domu Penny. Je ovšem zřejmé, že informanti z jiných úseků Dubiny nemají zkušenosti tak výrazné a tudíž zde alkohol není takové „téma“: „*Pítí na veřejnosti mi nevadí, samozřejmě v určité míře*“. **Než samotné pití alkoholu, tak vadí spíše důsledky pramenící z jeho nadměrného užívání či existence podniků sloužících k jeho prodeji**: „*Vadí mi, že od hospody jde pozdě v noci hluk. My ani tolik neslyšíme, ale mluvím tak za všechny*“. Po dotazu na popíjení pak informanti naši pozornost směřují k již zmíněné oblasti u Penny a nově také k lokalitě Hůrka: „*Na hluk si zde nějak*

⁵ Autor Tomáš Pavlišta

*nestěžujeme, si myslím, no tam kolem toho Penny a ta Hůrka, tak tam je to asi takový rušnější, tam jsou ti Cikáni a kdoví kdo, no tak tam je. No, co s tím člověk nadělá, asi nic“. „... Tak říkají, že se boje chodit takhle tam dozadu do parku k lesu, protože tam posedávají takový různý individua a tak, když ne bezdomovci, tak zas z těch Hůrek, takže tam se to stmeluje, ještě taky u Penny, no jéj a už i u Albertu začínaj, ale tam spíš bezdomovci“. Matky mají v některých oblastech **obavu pouštět děti na některá místa** a zaznamenávají též, že **návykové látky začínají ve větší míře ochutnávat a užívat i děti**. „... ale co se tady začíná dít před barákama, jako bezdomovci, začínaj tady i děti, já nevím, pátá a vejš třída, jako alkohol, cigarety, takže katastrofa. Před školou, před barákama, kde jsou lavičky a pískoviště, jo, takže na pískovišti jako vůbec nejdu jako s dětma, ani náhodou. Já tím, že jsem na mateřský a ještě mám kluka v 5. třídě, tak je to katastrofa, co člověk vidí, co se děje, to je úplně neskutečný. Když to srovnám předtím a teď, tak je to katastrofa!“*

Existují však i informanti, kteří nemají špatnou zkušenost s danou problematikou: „... Je možné, že tam někdo alkohol požívá, ale mne to nijak zatím neohrozilo“. „Já nevím, jestli se zde nějak pije na veřejnosti, no spíš u toho Penny, tam jsou ti podivíni, ale jinak tady tak kolem asi ne“. Někteří mají pocit, že by danou problematiku mohlo **vyřešit zintenzivnění plnění funkce policie** v dané oblasti: „No, mohla by chodit víc policie, kvůli těm opilcům“. Případně by mohlo dojít k **zavedení terénní sociální služby**.

Městská policie⁶

V otázce na hodnocení činnosti městské policie byly odpovědi různé. Někteří informanti uváděli, že policii moc často nepotkávají a spíše zaznamenají projíždějící auta, než pěšího policistu. Muž (65 let) uvedl: „*Tak policajty jsem zde teda neviděl, ani nepamatuju, ale zas neříkám, že by zde třeba nechodili vůbec, to nevím teda no.*“ Další informantka (19 let) popisuje situaci: „*Policisti jsou tu doslova k ničemu, jenom jezdí autem, ale už z něj nevystoupí, aby to tu mohli projít pořádně.*“ Žena (35 let): „*Překvapilo mě, že tu nevidám tak často policii, minimálně ne pěší policii.*“ Jedna informantka (65 let) zmínila, že pejskaři nechávají své pejsky na volno, což by policie měla hlídat. „*No, žádné zde nepotkávám a měli by zde chodit. Pejskaři neuklízí po psech a mívají je na volno, to by se mělo hlídat.*“ Občané se domnívají, že by **měl být prostor více hlídaný a to skrze pěší pochůzky**: „*Aby to zde bylo co nejčastěji hlídané policií, aby jen neprojížděla v autech po hlavních, ale chodila mezi sídlištěm a tak.*“

Naopak někteří z informantů uvedli, že policie bývá pravidelně u přechodu do školy či školky. Informantka (32 let): „*Ted' jsem je zrovna viděla a ráno, když jdeme do školky, bývají u přechodu, tak to je dobře.*“ Další z informantek: „*Určitě tady městská policie chodí, i ráno je člověk vidí. Nechávací děti přecházejí po přechodu, stojí i u základní školy.*“ Otázkou je též, do jaké míry má policie kapacity na navýšení obchůzek.

⁶ Autorky Petra Vágnerová a Vanessa Berková

5. Jednotlivé závěrečné zprávy

5.1 Závěrečná zpráva za ulice Lud'ka Matury a Blahoutova

Petra Vágnerová, Vanessa Berková a H. S.

Reflexe výzkumu

Během našeho dotazování jsme oslovily 23 informantů, přičemž se nám podařilo získat 10 rozhovorů. Jednalo se především o ženy, ale v rozhovorech se objevili i muži. Nicméně se osvědčilo oslovovat především starší ženy. Výzkum považujeme za nevhodně načasovaný, protože byl prováděn v období, kdy nebylo příznivé počasí. Místní obyvatelé nejevili velký zájem o rozhovor. Odpovědi informantů byly mnohdy krátké a poměrně se shodovaly. Mnozí často odvětili, že spěchají, přitom bylo zřejmé, že to tak není. A pokud nás viděli s nějakými papíry, bylo vidět, že záměrně zrychlili, aby s námi nemuseli hovořit. Rozhovory jsme prováděly v dopoledních hodinách, kdy jsme moc lidí nepotkávaly a v odpoledních hodinách, kdy lidé často spěchali domů.

Tab. 1. Charakteristika informantů

Demografie	Produktivní věk	Nad 65 let	Součet
Muži	3	1	4
Ženy	5	1	6
Součet	8	2	10

Popis míst pozorování

Naš výzkum probíhal na Dubině, konkrétně na dvou místech. Prvním místem byla ulice Lud'ka Matury, kde se nám podařilo získat více rozhovorů. Druhým místem je ulice Blahoutova. Obě ulice jsou v klidném prostředí mezi panelovými domy. V blízkosti se nachází několik dětských hřišť, zdravotnické středisko a školka. Sídliště je klidné a prostor mezi panelovými domy využívají zejména lidé, kteří zde bydlí.

Obr. 2 – ulice L. Matury

Obr. 3 - ulice Blahoutova

Celkové názory

Obyvatelé Dubiny jsou celkově poměrně spokojeni. Rozhovory neukázaly nic, co by lidé výrazně vytýkali. Jeden z informantů (muž, 65 let) uvedl: „*Nám s manželkou se zde líbí, jsme zde spokojeni.*“ Dle jejich názoru je o prostor postaráno a probíhají různé úpravy. Paní (65let): „*No, já jsem zde spokojená. Líbí se mi, jak jsou zde ty chodníky, jak udělali tam tu širokou cestu. Je zde dost zeleně, to je dobře. U bowlingu dost stromů vykáceli, to je škoda, ale prý je zase vysadí. Laviček je zde dost, že si ani nestačím sedat a odpadkových košů je zde asi taky dost.*“ Informantka (55 let) uvedla: „*Mně se tady líbí celkem všechno. Myslím, že starosta se snaží, takže to zde není nijak zanedbaný.*“ Na otázku celkové spokojenosti další informantka

(30 let) uvedla: „*Mohli by **opravit ty rozpraskané ulice a možná víc barev.** Máme zde dostatek dětských hřišť, laviček je zde hodně i odpadkových košů.*“

Obr. 4 – vykácené stromy u zdravotního střediska

Obr. 5 – prasklina v chodníku

Vybavenost

Obyvatelé Dubiny chválí, že je v prostoru dostatek laviček. Především maminky s dětmi jsou rády, že v místě je dostatek dětských hřišť a laviček, kde mohou být s dětmi. Pochvalují si i místní malé obchůdky i obchody, díky kterým mají značné množství věcí blízko a nemusí jezdit do města. „*Líbí se mi, že je zde dostatek hřišť pro děcka, zeleně je zde taky dost a místo na sednutí taky. Rozhodně oceňuji, že je zde dost obchodů, je zde vlastně Penny, Albert, Lidl, taky je zde ta pobočka Globusu, to je myslím super.*“ V okolí jsou i hospůdky, kam mohou zajít. Z rozhovorů vyplynulo, že by **ocenili ještě další restauraci se zahrádkou a také kavárnu.** Informantka (32 let): „*Líbila by se mi možná nějaká kavárna, kam může člověk zajít posedět na kafčo a možná ještě nějakou restauraci, jinak je zde drogerie, krámky i posilovna a je fakt, že třeba **veřejné WC** zde není, to se může hodit vždycky.*“ Informant (50 let) : „*Líbí se mi, že je zde kolem dost laviček, pro děti je zde dost hřišť, no nějaký ten krámeček zde je taky, je tam ten Globus taky, tak to je dobrý, hospoda zde je, no možná by zde mohla být ještě nějaká příjemná restaurace se zahrádkou.*“

Největším problémem je **nedostatek volných parkovacích míst.** Na tomto názoru se shodli všichni informanti. Informant (65 let) popisuje situaci následovně: „*To parkování je zde problém, těch aut je zde strašně moc, to by se mělo nějak vyřešit, lidi myslím parkují u těch obchodů, no třeba nějaký ten parkovací dům by to chtělo, jinak nevím, jak by se to dalo řešit, panelák se přece nezbourá.*“

Další z informantek (35 let) říká: „*Nenapadá mě teď zrovna, co bych vytknula, že se mi nelíbí, no problém je zde hlavně to parkování, to sami vidíte, kolik je zde aut a kolikrát není možný najít místo na parkování, ale tak to nevím, co by se zde s tím dalo dělat.*“

Žena (55 let) popsala vybavenost následovně: „*Nenapadá mě, co bych změnila nebo vylepšila teď, fakt si myslím, že je to zde dobrý, když chce člověk někam na procházku, může do lesa, do*

města je to hned, já myslím, že je to zde bezva, hlavně jsou zde taky hned obchody (Penny, Albert, Lidl), tak nemusíme daleko, jinak jsou zde malé krámky, třeba kavárnu by to ještě chtělo nějakou, ale to jako fakt říkám, co mě teď tak napadlo. “

Doprava

Jako největší problém Dubiny zmiňují informanti **nedostatek parkovacích míst** (viz výše). Dále se podle informantů často stává, že **mezi spoji MHD jsou dlouhé intervaly**. Je to však údajně problém, který se týká celého města. Žena (55 let) popsala situaci následovně: „**Taky by to chtělo zlepšit dopravu, ale to celkově v Pardubicích. My teda jezdíme dost autem, ale když už jedu, tak jsou tam dost velké časové intervaly.**“ Dále informant (65 let): „**To MHD se mi moc nelíbí, když jezdím k doktorovi, tak to taky kolikrát nejede, nebo je mezi tím, se mi zdá, dlouho mezera.**“

Bezpečnost

Obyvatelé Dubiny nepocítují nebezpečí. Problémovým místem je podle nich okolí obchodu Penny a Hůrka, kde se nachází cizinci. Maminka se dvěma dětmi popisuje situaci: „*Tak bezpečně si zde asi celkem připadám, no takhle v noci nebo pozdě večer ani nikam nechodíme, tak přes den je to dobrý, no je fakt, že tam u toho Penny se pohybují ti cizinci, je tam ta ubytovna, no tak tam by se člověk asi nemusel cítit nejlíp.*“ Co se týče pochůzkové činnosti městské policie, mnozí odpověděli, že policii moc často nepotkávají. Pán (65 let): „**Tak policajty jsem zde teda neviděl, ani nepamatuju, ale zas neříkám, že by zde třeba nechodili vůbec, to nevím teda no.**“ Jedna informantka (65 let) zmínila, že pejskaři nechávají své pejsky na volno: „**No, žádné zde nepotkávám a měli by zde chodit. Pejskaři neuklízí po psech a mívají je na volno, to by se mělo hlídat.**“ Jedna z maminek naopak uvedla, že ráno potkává policii na přechodu při cestě do školky „*Ted' jsem je zrovna viděla a ráno, když jdeme do školky, bývají u přechodu, tak to je dobře.*“

Pokud jde o hluk, většina z informantů nemá s hlukem problém. Muž (65 let) uvedl: „*Na hluk si zde nějak nestěžujeme, si myslím, no tam kolem toho Penny a ta Hůrka, tak tam je to asi takový rušnější, tam jsou ti cikáni a kdoví, kdo, no tak tam je. No, co s tím člověk nadělá, asi nic.*“ Naopak jedna informantka (žena, 65 let) upozornila na hluk v pozdních hodinách: „*Vadí mi, že od hospody (U Maxe) jde pozdě v noci hluk.*“

Kultura a volný čas

Maminky s dětmi oceňují, že mají možnost navštěvovat DDM Beta, kam chodí se svými dětmi na kroužky. „*Chodíme 2x týdně do Hrošíku a do zpívánek. Líbilo by se nám víc programů.*“ Obecně jsou lidé spokojeni, že jsou pořádány různé akce i venku, jako například opékání párků či drakiáda. Nicméně především starší by rádi uvítali, aby byl na Dubině nějaký sál, kde by mohly být pořádány další akce. Informantka (55 let) uvedla: „*Dřív to bylo mnohem lepší, chodilo se tam tancovat v pátky, divadla se hrály, dechovka. Ted' je to pro ty děcka tam, no já nevím, jaký je o to zájem, je to škoda, že zde už teď nic moc není.*“

Další informantka (32 let): „*No, asi by Dubina potřebovala nějaký větší sál, kde by se mohly pořádat nějaké větší akce. Ale jinak venku bývá drakiáda a byli jsme na opékání párků. Tak*

starší by možná ocenili nějaký program, napadá mě třeba, jestli se třeba dělá nějaké setkání důchodců? To nevím, no asi ne.“

Živý městský prostor

Pod pojmem kvalitní veřejné prostranství si místní představují především dostatek zeleně, laviček a také, aby bylo místo uklizené. Pán (65 let) *„Tak kvalitní prostor, aby to zde bylo uklizený, nepotulovali se zde nějakí ožralové. Taky nějaký lavičky ať si můžu kam sednout, když jdu s naším pejskem ven. To zde je jako hodně těch laviček, to neříkám, že zde chybí. No a taky aby zde byla kvalitně udržovaná zeleň, ale tak to si myslím, že je zde taky dostatečně.“* Prostranství na sídlištích je využíváno zejména pro procházky s pejsky. S tím souvisí, že pejscarci mnohdy neuklízí po jejich psech a také je nechávají často navolno. Maminky chodí na procházky a na hřiště s dětmi. Jedna z maminek uvedla: *„Pod pojmem kvalitní veřejné prostranství si představuji čisté, uklizené prostředí, hodně zeleně, lavičky, kam by si člověk mohl sednout a třeba taky nějaké hřiště pro děti, udržované chodníky.“* Několik informantů uvedlo, že volný čas tráví často na chatě. Paní (65 let): *„S manželem máme chatu, tak jezdíme tam, pryč z města a máme rádi přírodu.“* Další informant (50 let): *„Myslím, že je to zde udržovaný, žádný nepořádek. Takhle si představuji kvalitní prostranství, aby bylo čisto, žádné odpady poházené, hodně zeleně, to dělá hodně.“*

Jeden z informantů (50 let) uvedl, že motivací k lepšímu chování by mohly být kamery: *„Nevím, jak motivovat, ale k ničení teda podle mě dochází, když se lidi nudí a to asi nějaká mládež a lidé omámeni alkoholem. Možná by pomohly kamery.“* Informantka (60 let) navrhuje více policejních pochůzek a pokuty. *„Víc policistů a pokuty, to by mohlo motivovat.“* S pitím alkoholu na veřejnosti nemají problém, pokud je to v rozumné míře a nedochází k ničení majetku nebo velkému hluku. Informantka (35 let) uvedla: *„Pití na veřejnosti mi nevadí, samozřejmě v určité míře.“*

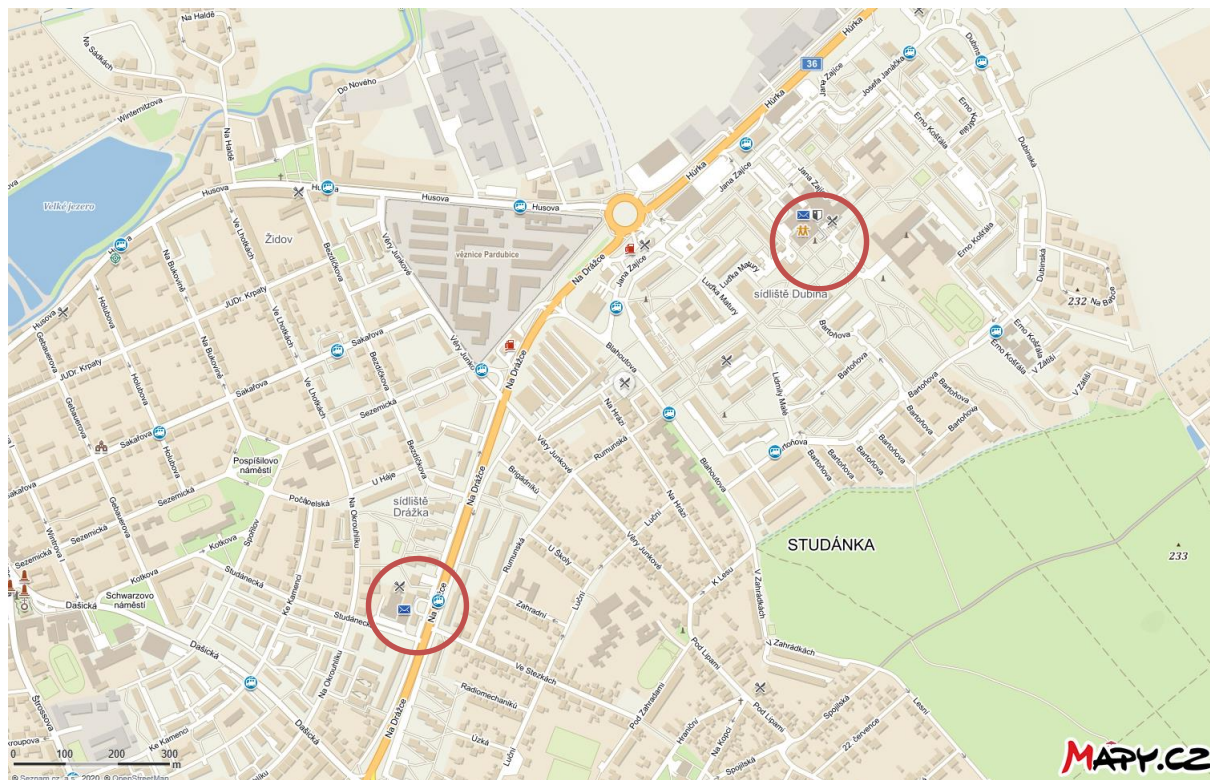
Závěr

Z rozhovorů vyplynulo, že místní oceňují, že je o prostranství postaráno. Je uklizené, je zde prostor k sezení i dostatek zeleně. Zejména maminky pochvalují, že je zde několik dětských hřišť. Nachází se zde několik obchodů, což hodnotí velmi kladně. **Chybí jim restaurace se zahrádkou, kavárna a veřejné WC.** Pochůzkovou činnost městské **policie** by **navýšili**. Policie by mimo jiné měla hlídat, že mnozí majitelé nechávají své pejsky navolno. Největším problémem je nedostatek parkovacích míst, což by se dalo řešit například **parkovacím domem**. Intervaly MHD by měly být zkráceny. Dále by místní ocenili, kdyby Dubina měla **sál**, kde by mohly být pořádány různé akce (tanec, divadlo, setkávání). Podle našeho názoru jsou tato místa udržovaná, je to klidné prostředí. Nachází se zde dostatek obchodů, zdravotnické středisko, školky. To hodnotíme kladně. Velkým mínusem je již několikrát zmiňovaný nedostatek volných parkovacích míst.

5.2 Závěrečná zpráva za Drážku a centrální park na Dubině

Jitka Kučerová a Kristýna Svobodová a H. S.

Obr. 6 – Lokality zkoumání

Reflexe výzkumu

Navazování kontaktu s informanty bylo obtížné - poté co jsme jim oznámily, že se chceme na něco ptát, většinou zrychlili s tím, že někam spěchají. To byla v mnoha případech zcela evidentní lež. Při prvních několika pokusech o navázání kontaktu jsme tedy získaly v podstatě nulové informace. Informanti byli nedůvěřiví a asi se báli, abychom jim nechtěly něco prodat. Později jsme si vybudovaly metodu, která fungovala. Je lepší mluvit pomalu, hlubokým hlasem a působit rázně, odpovídají starší lidé, hlavně muži, což možná ovlivnilo naše pohlaví. Avšak i tak rozhovory byly spíše sporé. Na Dubině jsme získaly devět kratších rozhovorů, minimálně co se relevantních odpovědí týče. Rozhovory nám poskytly dvě ženy s dětmi, pár pejskařů a starších mužů. Na Drážce to bylo ještě obtížnější kvůli tomu, že se jedná v podstatě jen o dlouhou ulici, které vévodí silnice s vysokým provozem, laviček je zde pomálu, a lidé, když už na ně narazíte, nejsou přátelští a chtějí jen rychle dojít na MHD nebo do baru. Získaly jsme zde čtyři rozhovory. Jednalo se o starší osoby, dvě z nich byli pejskaři. Celkem jsme oslovily 25 osob a odpovědělo nám 13 (52 %).

Tab. 2 – charakteristika informantů

demografie	do 25 let	produktivní věk	nad 65 let	součet
muži	1	3	1	5
ženy	0	8	0	8
součet	1	11	1	13

Popis míst z pozorování

Dubina: Čtvrť je udržovaná, s množstvím obchodů, laviček, hřišť a lamp. Je zde cyklostezka i mnoho chodníků pro pěší, trávníky pro pejskaře s množstvím odpadkových košů, které pejskaři jistě ocení. Jediné, čeho jsme si na Dubině všimly, byla **absence veřejných toalet**, které by místní mohli postrádat. Celkově hodnotíme tuto oblast velmi pozitivně, bezpečně a čistě.

Drážka: Oblast okolo hlavní silnice, kterou lemují chodníky, je zde zastávka MHD. Celkově to tu působí jako vystřižené z období komunismu. Betonové šílenství. Všude stojí auta, je to tu nepřehledné, je tu nedostatek laviček a košů a travnaté plochy mezi domy jsou nevyužité.

Celkové názory

Dubina: Informantům zde nic nechybí. Tvrdí, že to je velmi klidná a dobře vybavená část Pardubic. Díky MHD, které sem jezdí bez problémů, se dostanou kamkoli (doktoři, úřad, přátelé apod.). Velmi oceňují možnost bezproblémového venčení na zelených prostranstvích a též s tím spojené odpadkové koše. Informantka B (cca 60 let) chválí pana starostu, že se tu o to dobře stará a snaží se, nic jí nechybí. Informantka C (25-35 let) je „nad míru spokojená s vybaveností, líbí se mi zde, nemůžu si stěžovat.“

Dva informanti odkazují i na pocit bezpečí: Informantka D (25-35 let): „Nikdy jsem se tu necítila nějak ohroženě, je tady klid a řekla bych, že je to ideální místo pro rodiny s dětmi.“ Informantka G (cca 40 let) má pocit bezpečí i v noci.

Drážka: Informanti zde netráví volný čas, místní veřejný prostor slouží jen jako průchod na MHD.

Vybavenost

Dubina: Pro běžné potřeby je Dubina vybavena skvěle. Jde o ideální místo pro rodiny s dětmi. Nachází se zde základní škola, mnoho hřišť (ty oceňuje informantka D a I), rozlehlé pěší zóny a cyklostezky, nebo možnost sportovního vyžití (informantka H a I). Existuje zde i venkovní posilovna pro dospělé, takže i oni si mohou přijít na své. Jezdí sem MHD. Nedaleko od zastávky je několik restaurací a supermarketů. Informantka I (cca 40 let) dále zmiňuje dostatek pouličních světel, ráda tráví čas venku na lavičkách, oceňuje i hřiště a chodí cvičit do centra Sportlife. Informant A (cca 70 let) by ocenil, kdyby k hodinám, které zde jsou, byla přidána **tabule s počasím**, místo tam na ní je a mohla by se zde vyjímát.

Drážka: Na Drážce jsou informanti nespokojení a zmiňují nedostatek laviček a košů, málo lamp, restaurací, kaváren, hřišť a špatně udržované chodníky. Není zde v podstatě nic, jen zastávka MHD a sportovní bar.

Doprava

Dubina: Na Dubině je nejčastěji zmiňován **problém s parkováním**. Informant A (cca 70 let): „*Parkovacích míst je zde málo a lidé stojí na zákazech, což policie už ani nepokutuje*“ (prý po domluvě s úřadem). Jiní ale tvrdí, že pokuty za parkování dostávají, což se jim nelíbí, pokud opravdu není kde stát, případně se jim nelíbí, že se ráno při odjezdu do práce nemohou dostat z parkoviště. I když informantka F (cca 60 let) jezdí na kole, všímá si, že aut je na parkovištích příliš, parkoviště jsou přeplněná a občas má i problém se přes auta dostat k popelnicím. Informantka D (25-35 let) rovněž zmiňuje, že parkování je problém, ale to v celých Pardubicích, neví, jak by se to dalo zlepšit. Oceňuje pěší i cyklistické zóny bez přítomnosti aut. Dále ocenila, že rampa u místního „nákupáku“ jí umožňuje vyjet s kočárkem, takže se na Dubině myslí i na bezbariérovost. I informant E (cca 50 let) si Dubinu pochvaloval, hlavně kvůli pěším zónám, nemusí se bát při venčení psů aut a cyklistů. Informantka I (cca 40 let) ocenila cyklostezky. Ty v létě ožívají i lidmi na bruslích a skateboardech.

Drážka: Je zde hluk od hlavní silnice a všude spousta parkujících aut.

Bezpečnost

Dubina: Hlavní část Dubiny, konkrétně tedy oblast okolo školy, nákupní zóny a hlavní třídy, působí velmi bezpečným dojmem. Nachází se zde stanice městské policie, chodí zde i pochůzkáři, což určité pocit bezpečí posiluje. Bezpečně se cítí informantky H, I a informantka G (všechny 40-50 let) se zde nebojí ani v noci. Na druhou stranu informantka F (cca 60 let) tvrdí, že hlídky MP vidá, jen když jsou na oběd, jinak zde vidět nejsou, a tak by je klidně zrušil.

Pocitu bezpečí napomáhá i množství lamp, které tento dojem umocňuje i v pozdních hodinách. Celá oblast je navíc velmi kvalitně udržovaná, jak chodníky, tak i zeleň okolo, tudíž se lidé nemusí bát nějakého nepořádku, zranění nebo přenosu nemoci. Jelikož je tato část čistě pěší a cyklistická, nemusí se rodiče bát pouštět sem děti samotné, aby si mohly hrát na vícero zdejších hřištích. Ty ocenila Informantka D (25-35 let) - nebojí se sem děti pustit samotné - je to ideální místo pro rodiny s dětmi, je zde klid.

Drážka: Tato čtvrť bezpečným dojmem nepůsobí, nachází se zde velmi omezené množství lamp. Informantka z místní trafiky (cca 50 let) tvrdí, že by kvůli hlavní silnici děti samotné ven nepustila, ostatně není ani proč je tu ven posílat, maximálně tak do Jednoty. Avšak když jsme právě tuto Jednotu navštívily, hned za vchodovými dveřmi seděl na schodech ne úplně přátelsky a střízlivě působící pán, což je možná mimo jiné důvod, proč venku nejsou lavičky.

Kultura a volný čas

Dubina: Čtyřem našim informantům na Dubině chybí kulturní dům, nebo by do něj alespoň zašly. Informantka C (25-35 let) říká: „*Kulturní dům mi chybí, pořádalo se tam spousta*

zajímavých akcí, třeba na Vánoce, nyní má komunita v tomto ohledu absenci takového místa.“ Informantce H (cca 50 let) kulturní dům také **chybí**, říká, že kdysi tam bývaly hudební zábavy, a že kdyby tam něco takového bylo, tak by tam chodila. Informantce D (25-35 let) kulturní dům také **chybí**, na druhou stranu oceňuje jako matka možnost kroužků v DDM. Informantka G (cca 40 let) by do kulturního domu občas **zašla**, kdyby tu ještě byl, ale stejně s dětmi spíš jde do kina nebo na hřiště, takže ho nějak hodně nepostrádá. Původně jsme předpokládaly, že kulturní dům bude chybět spíše starším obyvatelům Dubiny, **nicméně se ukázalo, že jeho absence vadí spíše mladším, a to především matkám s dětmi.**

Třem z našich informantů kulturní dům nechybí, protože nevyhledávají kulturu: Informant A (cca 70 let) o kulturním domě nic nevěděl a ani ho nevyužíval, tudíž mu nechybí. Informantka F (cca 60 let) rovněž kulturní dům nepostrádá, protože kulturu nevyhledává. Informantka I (cca 40 let) při dotazu na kulturní dům nám řekla, že ani neví, že tam něco takového je.

Jen jedné kulturně založené informantce B (cca 60 let) nechybí, protože jezdí za kulturou do města: „*Kulturní dům mi nechybí, za kulturou jezdím do města.*“

Drážka: Situace je podobná jako u Dubiny - pokud informanti chtějí kulturní vyžití, jsou nuceni jezdit do města. V okolí mají nonstop bary a hospody, kde mohou s přáteli pobýt. Kvalitního veřejného prostoru zde ale moc není, protože je to kvůli dopravě velice neklidná lokalita. Volný čas tedy případně tráví na Dubině, která skýtá více možností.

Živý městský prostor

Lidé si představují kvalitní městský prostor tam, kde mohou posedět s přáteli, kde se cítí dobře, obklopeni zelení, obzvlášť ve městech není zelených míst nikdy dost. Zejména pejskaři oceňují například místa, kde mohou své čtyřnohé parťáky vypustit na volno. Dle pozorování jsou tato veřejná místa využívána nejvíce důchodci, maminkami s dětmi a pejskaři. Je tedy nutností, aby tato místa byla upravovaná, čistá a bezpečná.

Dubina: Co se týče městského prostoru na Dubině, byl každý respondent spokojený. Je vidět, že to tam mají nově předělané a podle lidí, kteří tam žijí, se pan starosta velmi snaží, aby to tam vypadalo dobře.

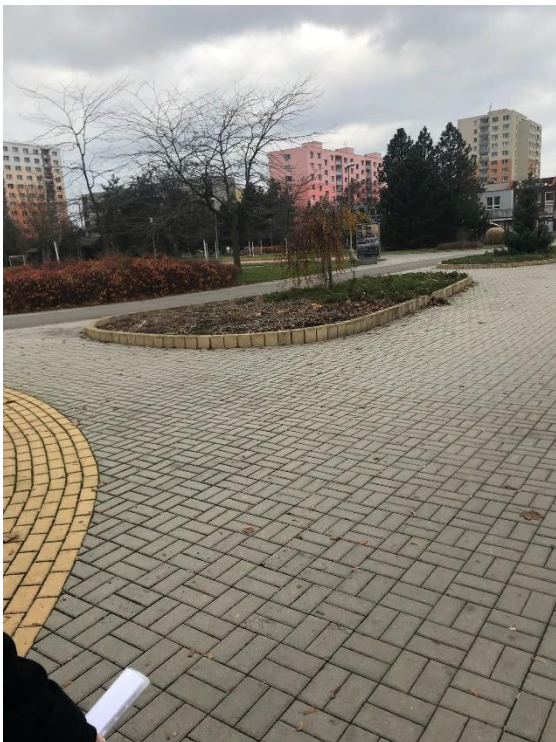
Drážka: Na Drážce je obyvatelného veřejného prostoru znatelně méně, protože se jedná o lokalitu s vysokým provozem, je tam dost panelových domů a obecně je tam vůbec málo zelených ploch, které by se daly případně využít.

Závěr

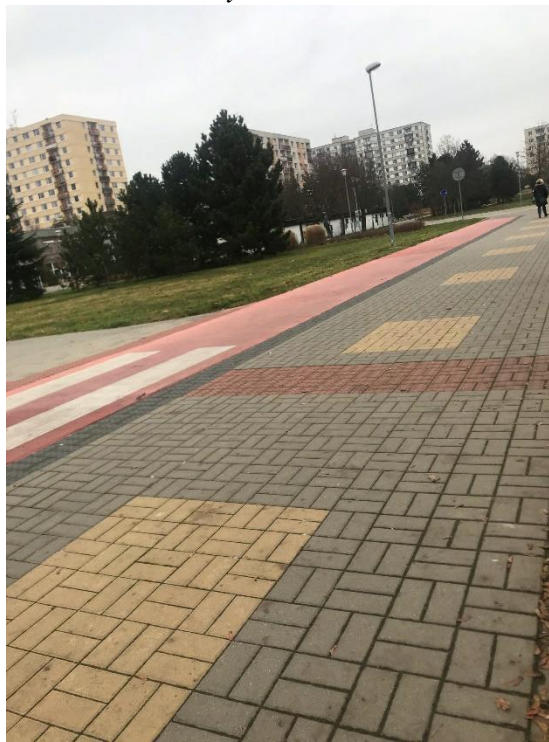
Dubina: Všichni informanti, nehledě na věk a pohlaví, se shodli, že se zde cítí bezpečně a většinou chválili i vybavenost místa a možnost zabavení pro děti. Hlavní mínus je jednoznačně situace s parkováním. Řešením by mohl být parkovací dům, ale není zde na něj místo, musel by se vybudovat na úkor zeleně a to by nemuselo všem vyhovovat, také pochybujeme, že by se lidem za parkování chtělo platit, muselo by to být leda nějak zvýhodněno pro místní, ale i tak je takový projekt riskantní. Pardubice však nabízí spoustu dalších alternativ, jako je třeba velké

množství upravených a zrekonstruovaných cyklostezek. Těch již značná část občanů aktivně využívá, což potvrdila i většina našich informantů.

Obr. 7 - Dubina, centrum

Obr. 8 - Dubina, cyklostezka

Dražka: Informanti všech věkových kategorií zde veřejný prostor nějak aktivně nevyužívají, pouze tudy procházejí. Nevýhodou je jednoznačně lokalita, hluk od silnice. Také je zde mnoho parkujících aut. Nemyslíme si, že by například více laviček tuto situaci nějak změnilo. Muselo by se sem **investovat větší množství peněz** na zkrášlení travnatých ploch mezi paneláky, ale ani to by nemuselo pomoci. Určitě bychom doporučily **opravit chodníky**, které tu jsou opravdu v hrozném stavu. Informanti byli skeptičtí, bojí se shlukování nežádoucích skupinek osob.

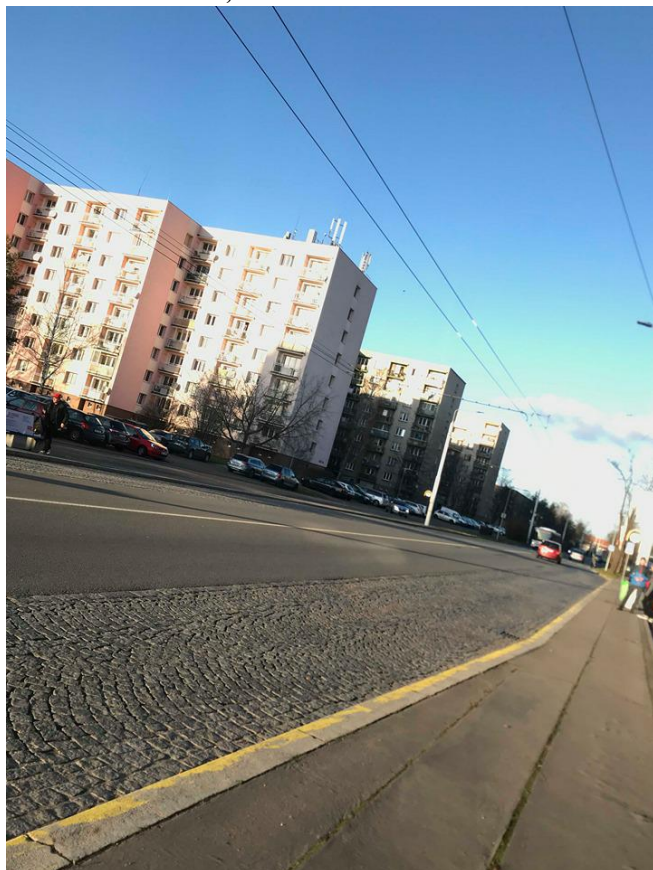
Obr. 9 - Drážka, narušený povrch vozovky

Obr. 10 - Drážka, nevyužitý travnatý prostor

Obr. 11 - Drážka, hlavní silnice

5.3 Závěrečná zpráva z míst: Dubina – hlavní třída, ulice Bartoňova, prostor mezi ulicemi Bartoňova a Ludmily Malé

Sandra Hašková, Barbora Bažantová a H. S.

Reflexe výzkumu

Dubinu jsme za účelem terénního výzkumu navštívily celkem pětkrát. První dvě návštěvy proběhly v předem smluvených dnech a časech, jelikož se nám prostřednictvím našich známých podařilo sehnat informanty, kteří nám byli ochotni věnovat více času a poskytnout nám více hloubkové rozhovory. Jako první se uskutečnil rozhovor s mladou matkou dvou dětí, která je zároveň majitelkou pejska a celoživotní obyvatelkou Dubiny, tudíž se v rozhovoru promítly různé perspektivy. Rozhovor proběhl na přání informantky v jejím bytě, což zapříčinilo velmi uvolněnou a přátelskou atmosféru, která vedla k větší otevřenosti informantky. Při následující návštěvě se konal další z předem smluvených rozhovorů, přičemž tentokrát se naší informantkou stala mladá žena, která na Dubině sice nežije, ale díky svému povolání tu pravidelně tráví velkou část dne. Rozhovor v tomto případě neprobíhal v domácím, nýbrž pracovním prostředí, které však, stejně jako v prvním případě, navodilo příjemnou a uvolněnou atmosféru. Naše poslední tři návštěvy v terénu již neměly charakter předem smluvených schůzek, tudíž jsme byly odkázány na přímé oslovování lidí na ulici. „Odchytávání“ kolemjdoucích lidí v prostoru sídliště se ukázalo být ne zcela efektivním, a to zejména z důvodu obtížného navazování důvěry. Během prvních rozhovorů přímo v terénu jsme se setkaly s častou reakcí oslovených informantů, která následovala bezprostředně po našem pozdravu. Reakcí bylo okamžité odvětění typu „nemám čas“ či „nemám zájem“, z čehož jsme usoudily, že nás lidé mohou identifikovat jako prodejce nebo takzvané „nabízeče“, kteří se ve veřejném prostoru často vyskytují, avšak se netěší velké popularitě. Z tohoto důvodu jsme přistoupily na odlišnou strategii oslovování, při které jsme se nedaly odbýt a okamžitě za pozdrav dodaly, že jsme z Univerzity Pardubice a byl by pro nás velmi důležitý jejich názor na Dubinu, jelikož **pokud informanti nebyli okamžitě srozuměni s tím, že výzkum se týká Dubiny, nebyli ochotni v rozhovoru s námi pokračovat**, jako například starší informantka oslovená na hlavní třídě: „Cože výzkum, to já ne, to já nechci být v nějakém výzkumu...jo o Dubině, aha, tak to jo, to mě zajímá, co byste potřebovaly vědět?“

Po celou dobu našich tří návštěv terénu jsme si vedly statistiku oslovených lidí, abychom měly představu toho, jak moc bylo naše oslovování na ulici efektivní. Celkem se nám podařilo oslovit 44 lidí, přičemž nás z tohoto počtu 25 lidí odmítlo. K rozhovoru s námi tedy nakonec svolilo devatenáct lidí, z nichž deset bylo žen a devět mužů, tudíž skupina informantů byla více méně genderově vyvážená. Vypozorovaly jsme, že odmítnutí se nám dostávalo z největší části od starších mužů, přičemž důvod jejich neochoty k rozhovoru spočíval převážně v jejich nepřesvědčení, že by se jejich rozhovorem s námi mohlo něco změnit, tvrdili, že jejich názor není stejně důležitý, a tak nevidí důvod, proč by měli ztrácet svůj čas. Jeden starší muž byl dokonce dotčen, že byl vůbec někým osloven: „Z Univerzity, jo? Tak je tam pozdravujte a vyříd'te jim, ať mě laskavě neotravujou!“ Ostatní informanti, kteří byli ochotni věnovat nám svůj čas, zastavit se s námi na pár minut a rozhovor poskytnout, k nám byli milí a vstřícní, přičemž většina z nich měla radost, že mají tu možnost vyjádřit svůj názor, být slyšet, případně, že jejich poznatky mohou iniciovat určitou změnu k lepšímu, a to zejména ve věci kulturního domu Beta. V terénu jsme se záměrně pohybovaly v různých denních časech, abychom si pozorováním vytvořily obrázek o pohybu lidí a využívání veřejného prostoru. Dubinu jsme navštívily třikrát v odpoledních hodinách a dvakrát v ranních hodinách. Jediná denní doba, za které jsme terén Dubiny nenavštívily, bylo za úplné tmy ve večerních hodinách. Největší pohyb

lidí jsme nepřekvapivě zaznamenaly kolem půl osmé ráno, kdy je většina dětí na cestě do školy a zejména na dubinské hlavní třídě to opravdu žije. Poté je možné pozorovat velký pohyb lidí v odpoledních hodinách, kdy se zase většina obyvatel vrací z práce domů. Nejvíce „mrtvo“ jsme na Dubině pozorovaly kolem jedenácté hodiny, kdy už se lidé vrátili z dopoledních nákupů a výrazně ubylo i pejskařů, kterými se to na Dubině ráno také hemží. Co se týče prostoru, ve kterých byly rozhovory prováděny, žádný z nich se neuskutečnil v restauraci či kavárně, všechny rozhovory byly s informanty realizovány přímo na ulici.

Celkem se nám podařilo oslovit 44 lidí, přičemž nás z tohoto počtu 25 lidí odmítlo. K rozhovoru s námi tedy nakonec svolilo devatenáct lidí, z nichž deset bylo žen a devět mužů, tudíž skupina informantů byla více méně genderově vyvážená.

Tab. 3 - Charakteristika informantů

demografie	do 25 let	produktivní věk	nad 65 let	součet
muži	2	4	3	9
ženy	0	7	3	10
součet	2	11	6	19

Z hlediska našich subjektivních názorů se nám na Dubině líbilo - co se týče pořádku, určitě patří mezi českými sídlišti k těm čistějším, jako velký klad spatřujeme i její obklopení přírodou a zejména nedaleký les, který si v rozhovorech pochvalovali nejen pejskaři, ale i houbaři. Zkrátka milovníci přírody si zde určitě přijdou na své, což se vidí na málokterém sídlišti. Další výhodou, kterou jsme ocenily i my, je velmi dobrá dostupnost MHD, linky jezdí velmi často, **akorát u některých zastávek není úkryt před deštěm** a zejména jsme pocítily **absenci automatů na zakoupení lístků na MHD**.

Popis míst pozorování

Náš terén na sídlišti Dubina tvořila tři hlavní místa, na kterých jsme se pokoušely informanty oslovovat. Prvním místem, ze kterého máme zároveň největší počet získaných rozhovorů, je dubinská hlavní třída, která představuje pomyslné centrum hlavního dění. Její rušnost je způsobena mimo jiné i umístěním základní školy, okolo které je pochopitelně velká frekvence pohybu lidí. Dalším faktorem, který na toto místo přitahuje lidi, je poměrně velké množství obchodů a služeb, které místní obyvatelé jak v ranních, tak odpoledních hodinách hojně navštěvují. Hlavní třída představuje spojnici jak pro ty, kteří například míří se svými pejsky do nedalekého lesa, tak pro maminky, které se vydávají s kočárky do centra či na procházku. Hlavní třídou vede i cyklostezka, tudíž si přijdou na své i vyznavači cyklistiky, kterých jsme za dobu strávenou v terénu potkaly též velmi mnoho. **Diskutovaným místem z hlavní třídy se stal podepřený nadchod u trafiky**, na který si dle slov trafikantky lidé stěžují a **shledávají místo značně zanedbaným**. Informantka z trafiky má však pro dočasné řešení chátrajícího objektu pochopení a oceňuje snahu městské části v jiných směrech. „*Já tady žiju už 45 let, všechno se tady opravuje, pokud to jde, tohle ti lidi nadávaj, že to tady je hnusný, podepřený (viz foto), ale já to chápu, nejsou prachy, nebo se čeká na dotace nějaký, jako on se ten starosta,*

pan Štěpánek, co tady máme, se snaží, že tady opravujou silnice, ulice, chodníky, opravdu támhle maj děti hřiště nový.“

Dalším místem, které však zdaleka není tak frekventované jako hlavní třída, ačkoli jí není velmi vzdálené, je ulice **Bartoňova**. Tato ulice je tvořena panelovými domy, tudíž se zde pohybují v největší míře lidé, kteří přímo zde v některém z domů žijí, vcházejí a vycházejí ze svých domů, nebo zde venčí své domácí mazlíčky, stejně jako naši oslovení informanti na tomto místě. Jako problematický naše informantka shledává **chodník**, který by si už dlouhou dobu přála opravit, ale stále k žádné změně nedochází. „*Co mi vadí, je tenhle chodník zrovna (viz foto), ten nám tady nikdo nedělá celý roky, všude kolem se dělá, jenom tady ne.*“ Na tomto místě se starší informantka vyjadřovala negativně ohledně vandalství a sprejování po budovách, které veřejný prostor ničí a činí ho nepřítažlivým. „*Nelíbí se mi, jak tady teď po všem čmáraj a ničí to, nevpadá to hezky.*“

Posledním místem našeho pozorování a oslovování lidí byl prostor mezi ulicemi Bartoňova a Ludmily Malé, který se ze všech ukázal být nejvíce „mrtvý“, jelikož narazit zde na informanta byl pro nás opravdu oříšek, a to především z důvodu velkého množství silnic, na kterých jsme potkaly hodně aut, ale nikoli chodců. Na tomto místě je na rozdíl od dvou předchozích možné vidět i řadové domy, nikoli pouze panelovou zástavbu. V této lokalitě si informantka stěžovala především na **velké množství psích exkrementů na chodníku**, i když počet sáčků pro tyto účely je podle ní na Dubině prý dostatečný. „*A to je další! Psí hovna, to mě tady taky štve, jako sáčků je tady dost, ale lidi na to prostě serou, je to o lidech jako a když se člověk rozčílí a řekne to někomu, tak se ještě pán cítí dotčenej, že nemáme rádi zvířata a já mu povídám, jak nemůžu mít ráda zvířata, když máme doma psa taky, ale jako abych to nesebrala, to není pravda, když si člověk pořídí něco, tak se o to taky musí starat.*“

Obr. 12 - Podepřený nadchod, Dubina – hlavní třída

Obr. 13 - Rozbitý chodník Bartoňova ulice

Celkové názory

Prevažná většina informantů v rozhovorech hovořila o Dubině velmi kladně, mnozí z nich se přestěhovali z jiných míst, která následně srovnávali s Dubinou. Dubina pro ně představuje klidné a příjemné místo pro život, a to zejména díky dostupnosti přírody. „*Mně se tady líbí, mně to tady připadá jako malej park, protože tady je hodně stromů, je to tady prostě tak pěkně udělaný.*“ Ve srovnání současného stavu s dřívějším stavem Dubiny, které nám poskytli dlouhodobí obyvatelé, dochází podle informantů ke stálému zlepšování vybavenosti a rozhodně by nechtěli nějaké prvky z minulosti vracet či obnovovat. „*Mně se tady žije dobře, já jsem spokojená, bydlím tady od začátku, takže už hodně dlouho. Lepší to dřív určitě nebylo, my, když jsme se sem stěhovali, tak nebylo nic, to nemůžu srovnávat, nebyly ani chodníky, jo, takže teď je to určitě lepší.*“ Velkým plusem je pro obyvatele Dubiny velmi dobrá dostupnost lékařské péče, za kterou tak nemusí dojíždět jinam, jelikož se zde nachází i hodně specializovaných lékařů.

Někteří z informantů srovnávali Dubinu s Polabinami, přičemž Dubina vzešla jako jasný vítěz. Takto se ke srovnání Dubiny s Polabinami vyjádřil mladý informant, který v Polabinách také bydlel. „*Podle mě to tady vypadá lépe než v těch Polabinách, kde jsem taky bydlel. Rozhodně je tady větší možnost nákupu, tady máte v okolí prakticky úplně všechno, nepotřebujete jezdit do centra, ta dostupnost je lepší než tam.*“ Srovnání z jiného úhlu pohledu nám poskytl i jeden

starší informant, který Dubinu považuje za příhodnější z hlediska vybavenosti bytů, a to zejména kuchyní. „*Tady je lepší prostředí než tam, tam to je blízko Sementína a přehluštěný a tam jsou malé byty, kuchyně malé, tady jsou kuchyně obytné, pěkné, velké.*“ Obraz o oblíbenosti Dubiny poskytuje i odpověď starší informantky, která je s životem na tomto místě a zároveň s prací starosty, velmi spokojená, což dává najevo osobitým způsobem. „*Kdybych tady nebyla spokojená, tak už se tady odtud stěhuju. Líbí se mi tady všechno, starosta starostlivej, jako ono je víc druhů těch starostů, starosta sám pro sebe, nebo pro lidi a on je pro lidi.*“

Vybavenost

Vybavenost Dubiny a veřejného prostoru si vesměs všichni dotázaní informanti pochvalovali, zejména hovořili o velkém množství a dostupnosti nejrůznějších obchodů, kde si mohou nakoupit potraviny a pečivo. „*Dobrý je, že Lidl tady teď udělali, ještě malej Globus je tady, to je dobrý, tam chodím pro pečivo.*“ Jedna starší informantka poukázala na chybějící obchod typu galanterie, který jí zde velmi chybí, zároveň však projevila obavu, zda by se na tomto místě takový druh obchodu byl schopný uživit.

Díky různým informantům jsme získaly více úhlů pohledu a jedním z nich je např. pohled matek na dětská hřiště. Matky s dětmi z řad našich informantů jsou **s množstvím dětských hřišť velmi spokojené**, jelikož jim Dubina poskytuje možnost střídat více typů hřišť, aniž by musely s dětmi někam vycestovat. K vybavenosti dětských hřišť se vyjádřil i jeden otec, který oceňuje jejich bezpečnost: „*Co si myslím, tak hřišť pro malou je tady určitě dost, přijdou mi dobře udělaný a bezpečný, žádný stříkačky jsem tam nikdy nenašel.*“ Jedna informantka přidala postřeh ohledně vybavenosti a druhů prolézaček pro děti, přičemž by ocenila **větší množství těchto zábavních prvků pro hodně malé děti**, které podle ní na hřištích spíše chybí a prolézačky jsou určené spíše starším dětem. „*Na hřištích by mohlo být víc prolezaček pro malé děti, houpačky, jako spíš pro ty menší děti ještě, to moc není, to jako z pohledu matky, jinak hřišť je tady hodně, to jo.*“

Co se týče vybavenosti, jako jsou například lavičky či odpadkové koše se sáčky na psí exkrementy, hovoří obyvatelé Dubiny o absolutním dostatku všech těchto věcí. **Jediným nedostatkem se ukázala být absence veřejného WC**, které by mohli lidé pobývající ve veřejném prostoru navštívit, jelikož za současné situace jsou nuceni odejít domů, kde už poté zůstávají a zpět ven se nevrací. Ti, kteří nemají možnost využití toalety doma, jelikož zde například nebydlí, k těmto účelům často využívají restauraci Budvarku, jejíž personál z toho však nadšený pochopitelně není. „*Já nebo malá, když potřebujeme na záchod, tak jdeme tady do té Budvarky, tam jsou hned za rohem, ale to víte, nadšený z toho nejsou, ale co mám dělat!*“

Doprava

K dopravě na Dubině patří nejen MHD nebo automobily, ale můžeme zde pozorovat i velký výskyt cyklistů, kteří mají svůj pohyb vymezený prostřednictvím velkého množství cyklostezek. K cyklostezkám na Dubině se informanti vyjadřovali vesměs kladně, avšak negativní názory nebyly výjimkou. Podle informantů jsou cyklostezky rozmístěny dostatečně a jsou bezpečné (podle jedné informantky a jednoho informanta však ne zcela, viz níže). Hodně informantů zmiňovalo, že **záleží především na chování samotných cyklistů**, někteří jsou zodpovědní a ohleduplní, jiní ne. „*Cyklisti, i na těch prknech nebo koloběžkách, to si myslím, že je o každém člověku, to je o lidech, jak se pak kde chovají, když si každé bude hledět toho*

svého a pojede tak, jak má, stejně jako na silnici, a bude dodržovat pravidla, tak není problém.“ Jedna informantka si **stěžovala na cyklostezku na hlavní třídě, jelikož je podle ní nebezpečná** a zasloužila by si lepší řešení. „*Je tady špatně vyřešená tahle stezka, že tady můžou cyklisti i chodci, nám tady srazili holku tady u knihkupectví, ona šla zprava a vyjel cyklista a srazil ji, a to si myslím, že by se mohlo stát i dalším, to není dobře řešený, jinak mě nic ke zlepšení nenapadá.*“ Další informant není se současným stavem s cyklostezkami spokojen vzhledem k negativní zkušenosti s cyklisty, kdy už vícekrát došlo ke kolizi s nimi. „*Nelíbí se mi tady, protože jak tady jezděj na kolách, tak pomalu člověka přejedou, to je všude tady, už mě tady kolikrát nabrali i se psem, když jsem šel.*“

K hromadné dopravě se vyjadřují informanti velmi kladně. Většina z námi oslovených informantů zmiňovala, že spoje jezdí často, což je doložitelné na jedné z citací: „*Tak osobně mi tady asi nic nechybí, je tady všechno dostupný a člověk jako když se něco jinýho potřebuje, tak hlavně tady jezdí každou chvilku MHDěčka a všechno, takže si myslím, že tady jako fakt člověku nemůže nic chybět.*“ Jedna informantka si však na hromadnou dopravu postěžovala: „*Akorát mám problém s městskou dopravou, ta 8 jako, já jdu támhle zezadu a ta 8 má pořád zpoždění, vím, je to ucpaný ve špičkách, ale ta 8 je tam hodně málo spojů, takže teď jdu sem (Dubina centrum), protože tady to jede každou chvíli a tam je jenom jeden spoj a 26, ale ta jede jednou za hodinu, takže akorát tu 8 nějakou ještě jinou linkou třeba posílit, protože tady to má třeba 10ti minutový rozpětí. Tam vzadu, kdo jezdí, tak si lidi z důchod'áku stěžujou, že tam na točně končej.*“

Parkování se ukázalo být nepřekvapivým **problémem**. Informanti (kromě informantů staršího věku, kteří už nemají dopravní prostředek) si **stěžují na velké množství aut** a také na nedostatek parkovacích míst, ale zároveň si uvědomují, že tento problém existuje na většině sídlišť ve městech. „*Nelíbí se mi tady, že je hodně aut, ti cyklisti si myslím, že je docela dobrý, ti maj tady nějaký stezky. Jinak problém s parkováním, no ježišmarja, všude, se podívejte, jak to tady vypadá, a to lidi jeli do práce a je to plný.*“ „*Parkuje se tady špatně, bohužel, ale to nevím, jestli s tím se dá něco dělat.*“ „*Velký problém zde je s parkováním. Vzhledem k velkému množství paneláků je tu opravdu dost aut a málo parkování, což je ale v současné době velký problém celých Pardubic. Všimla jsem si, že mnoho lidí parkuje přes noc u supermarketů, kde zatím nejsou závory, ale již jsem slyšela, že se to do budoucna plánuje.*“ Informanti moc nevědí, jak situaci s parkováním řešit, jelikož automobilů stále přibývá. Jedna informantka by řešení viděla například ve snížení ceny MHD. [...] „*Parkování je problém v celých Pardubicích, ale i hlavně v lidech, kdy většinou na každou rodinu připadají 2 auta a Dubina je převážně tvořená z paneláků, kde žije opravdu mnoho lidí, takže je jasné, že problém parkování tu bude. Rozhodně si nemyslím, že by to vyřešily parkovací karty, které mají například v Polabinách. Možná snížení ceny MHD dopravy? Lidé by si pak například rozmysleli, kolik potřebují aut, kdyby hromadou dopravou jezdili za hubičku.*“ Mezi informanty jsou ale i tací, kteří díky poloze svého bytu problémy s parkováním nepocítují. „*My jsme slepá ulice, jak jsou ty tři baráky u Signálu, takže my problém s parkováním nemáme, ale jinak je tady plno i teď přes den.*“

Bezpečnost

K otázce bezpečnosti se vyjadřují informanti různě a v různých rovinách, spíše však **převažují názory negativní**, jelikož místní lidé se bojí především lidí, kteří obývají nechvalně známou **ubytovnu Hůrka**. „*Dubina a celkově její okolí na mne nepůsobí moc bezpečně. Záleží na lokalitě. V okolí centra je to podle mě za světla bezpečné, večer už to je zde horší, a to i celkově na celé Dubině, a hlavně na Hůrkách.*“

Pro lidi, kteří žijí na Dubině, jsou i kvůli stereotypním představám nevítanými především cizinci, jako například Rumuni či Bulhaři a další, dále také bezdomovci, ze kterých mají lidé strach, a také jim vadí lidé, kteří na Dubině nebydlí, ale jezdí vyhazovat odpad do cizích popelnic. Jeden z informantů s námi sdílel svou negativní zkušenost, po které má větší obavy o svou bezpečnost. „Šťve mě, co se tady děje, večer nemůžete ani vyjít ven, protože tady jsou ty Cikáni a všechno možný, žejo, Rumuni, Bulhaři, Ukrajinci a všechno, chlastaj všude, fetujou tady, je to pro strach tady, vždyť mě už přepadli tady, uškrtili mě do bezvědomí, že jsem byl mrtvej! Před pěti rokama, toho jednoho chytli, toho zavřeli, byli tři na mě, zbytek utek, tamhle, jak je ten barák, tak před ním, já jsem si šel tady pro cigarety a jdu zpátky a najednou jeden mě lámal vaz a když mě viděl, že ještě dejchám, tak mě uškrtil, takže to se bojím a chodím jedině se psem tady.“ Informantka středního věku se k záležitosti s nedalekou ubytovnou vyjádřila následovně. „Hůrka – naštěstí tím směrem nemusím a nechodím, ale je pravda, já mám tady maminku, ale ona si chodí takhle na procházky a když se baví takhle s těma staršíma lidma, tak říkaj, že se boje chodit takhle tam dozadu do parku k lesu, protože tam posedávají takový různý individua a tak, když ne bezdomovci, tak zas z těch Hůrek, takže tam se to stmeluje, ještě taky u Penny, no jéj a už i u Alberta začínaj, ale tam spíš bezdomovci.“ Informantka kromě ubytovny Hůrka hovoří negativně i o **supermarketech**, u kterých se zdržují **lidé bez domova** a popíjejí alkohol, což se ukázalo být problémem skloňovaným mnoha dalšími informanty. „Tak já nemám ráda Penny Market, ten mi tady prostě vadí, protože se tam schází takoví ty vožralý výpitky a takový, takže to mi tam vadí, proto tam ani nechodím nakupovat, neumím tam nakupovat ani, takže to bych tam mít ani nemusela.“ K pocitu nebezpečí se v souvislosti s místním supermarketem vyjadřuje i další mladá informantka. „Pocit nejistoty a nebezpečí ve mne vzbuzují převážně lidé z ubytoven, kteří se potulují v okolí supermarketů (Albert, Penny) a v oblasti **trolejbusové zastávky**.“ Někteří z informantů se během rozhovorů zamýšleli i nad možným řešením této situace. „Jako myslím si, že se tady budou potulovat furt, dokud tady budou mít dostupnost a budou tady moct bejt, tak tady budou pořád. Na každým sídlišti, všude možně. I tady na Dubině se bohužel takovýhle lidi objevujou.“

Jedna informantka srovnávala nynější situaci ohledně bezpečnosti se situací dřívější (před 11 lety) a podle ní **byla Dubina dříve bezpečnější, a to převážně pro děti**, nebyla tolik rozšířená **šikana mezi dětmi**. „Takže zaprvý šikana před školou a začínaj se tady rozlézat takový lidi divný, jako my, když jsme se sem nastěhovali skoro před 11 lety, tak to tady bylo super, ale co se tady začíná dít před barákama, jako bezdomovci, začínaj tady i děti, já nevím, pátá a vejš třída, jako alkohol, cigarety, takže katastrofa. Před školou, před barákama, kde jsou lavičky a pískoviště, jo, takže na pískoviště jako vůbec nejdu jako s dětma, ani náhodou. Já tím, že jsem na mateřský, a ještě mám kluka v 5. třídě, tak je to katastrofa, co člověk vidí, co se děje, to je úplně neskutečný. Když to srovnám předtím a teď, tak je to katastrofa!“ Další zmíněnou skutečností, která dle informantky ohrožuje bezpečnost na Dubině, jsou **injekční stříkačky**, které našla na více místech, kam si chodí hrát se svou malou dcerou a synem, přičemž od té doby už na pískoviště a hřiště radši nechodí. „Hřiště nevyužíváme, protože už se nám stalo, že kluk tady před školou hodil míč, tady jak je to hřiště, a najednou injekční stříkačka! Na dětským hřišti na pískovišti další injekční stříkačka!“

Spolu s bezpečností souvisí i pochůzková činnost městské policie. **Názory na pochůzky městské policie se též různily**. Někteří informanti zmiňovali, že chodí velmi málo, jiní byli zase spokojeni, že chodí dostatečně, že se v tomto ohledu cítí v bezpečí. Dvojice starších informantů se shodla na nedostatečné činnosti městské police. „Ale polijacti málo choděj, tady se spíš potká jeptiška než policajt!“ „[...] Městskou policii jsem chodit po okolí neviděla ani nepamatuji, večer by nebylo špatné projít centrum a okolí.“

Na následujících dvou citacích můžeme vidět **naprosto odlišné výpovědi maminek týkající se pochůzek městské policie u školy**. „*Policajti tady nechodí vůbec, podle mě by tady měli být, když jdou děti ze školy, protože ty malý děti se boje ze školy, kolikrát když vidím, co dělají, i když bydlím tady kousek, tak se jdu kouknout, jestli už kluk jde, když už přijde o půl hodiny dýl, tak se bojím, kde se mu co zase stalo, ti policajti tady vůbec nejsou. Tady že mají stanici, no to je hezký, ale oni tady vůbec nechoděj jako, takže to je úplně na hovno s prominutím. Když jsem tam byla a říkala, ať s tím něco dělají, tak mi řekli, ať si jdu na státní, že s tím měšťáci nemají nic společnýho. Tak jsem byla na normálních policajtech a přišel mi za měsíc dopis, že děti nejsou zletilý, tak jim nemůžou nic udělat a že to budou řešit, až jim bude víc a bylo to zamítnutý. Jako nejsme sami, co si na to stěžují, protože ta šikana je tady docela dost velká a měli by s tím dělat hlavně něco i ve škole.*“ Další informantka, která je také mladou matkou, je naopak s pochůzkovou činností městské policie velmi spokojena. „*Určitě tady městská policie chodí, i ráno je člověk vidí. Nechávací děti přecházejí po přechodu, stojím i u základní školy, že tam je kontrola, že občas se taky potulovali takový ti, že lákali děti na bonbonky a tak, takže tam jakoby fakt stojím, že tady máme městskou policii přímo v centru. Takže jakoby fakt obcházej, myslím si, že tady to je tady fakt dobrý. Nemůžu říct, že by je tady člověk nezahledl.*“

Při srovnání bezpečnosti v Polabinách a na Dubině se informantka cítí bezpečněji na Dubině. „*Klad této lokality je podle mě to, že tu je vcelku klid a více bezpečno jak například podle mě v Polabinách. Nezaznamenala jsem, že by zde došlo k nějakým přepadením apod. jako v oblasti Polabin u Lidlu.*“

Za nepořádek informanti považují psí **exkrementy, které si majitelé po svých psech neuklízí**, i přesto, že sáčeků je na Dubině dostatečné množství. „*Tuhle se nám taky stalo, když jsem šla s holkou, ona po trávě, přišly jsme, ona boty totálně od hovna, já celej kabát, ona celá vyválená, já jsem celý dopoledne všechno prala a celej byt čistila, protože jsem to měli všechno zanešený od hoven, i koberec! Jedině se starostou to řešit, ten tady dělá docela dost.*“

Kultura a volný čas

Co se týče kulturních akcí a kulturního vyžití na Dubině, **názory informantů se napříč věkovými skupinami i uvnitř nich značně různí**, což můžeme vidět na příkladu dvou výpovědí lidí v podobném věku níže, přičemž první z informantů zmiňuje, že je na Dubině „mrtvo“, že by si **přál, aby tady bylo větší kulturní vyžití**. „*Ale chvílema je to tady hrozně mrtvý, kdyby se tady něco konalo, rozhodně bych tam šel.*“ Další informantka v podobném věku jako první informant spíše zmiňuje, že je kulturních akcí na Dubině dost, že je s kulturním životem na Dubině spokojená, dle ní si **přijdou na své jak děti, tak dospělí lidé**. „*Mně to teda nechybí nebo takhle. Já si myslím, že Dubina má dost, že pořádá jak opékání buřtů, tak jsou tady každou chvíli pro děti drakiády, takže já si myslím, že nám to nechybí, nebo mně to nechybí.*“ Je možné, že první informant měl na mysli sofistikovanější akce, než druhá informantka.

Pozitivních názorů na kulturní život na Dubině se v rozhovorech objevovalo mnoho, jak můžeme vidět v následujících citacích. „*Já si myslím, že tady máme dost akcí, že se tady jakoby furt něco děje, měli jsme letní kino, že jo v létě a takhle, takže si myslím, že se tady furt něco děje.*“ Opékání buřtů či letní kino bylo velmi často zmiňováno i ostatními informanty, kteří tyto aktivity uváděli jako příjemnou formu kulturního vyžití. „*Opékání buřtů tady je, takže to se lidi aspoň sejdou přes léto.*“ Další informantka též zmiňovala opékání buřtů jako svou oblíbenou

letní aktivitu, zároveň však poukazovala na **nedostatek hudebních akcí**, jelikož je milovnicí hudby. „V létě chodíme ke Galantě tam na to opékání buřtů a pak tady ke škole chodíme. Kdybych tady mohla něco zlepšit, tak určitě, **aby to tady bylo víc kulturní**, tu hudbu hlavně, já jsem pro hudbu stvořená.“ O absenci hudebních akcí svědčí i slova další starší informantky, která vzpomíná na hudební program, který dříve na Dubině ráda navštěvovala. „**Hráli tady dřív duben, květen, červen, o prázdninách, dali bílý židle z kulturáku a lidi si mohli poslechnout hudbu, teď už to není, já nevím, proč tady všechno zrušili.**“

Jako velké **plus** hodnotí dubinští místní **farmářské trhy**, které se na hlavní třídě konají každou sobotu a jsou hojně navštěvované. „Trhy tady máme každou sobotu farmářský, a to bych řekla, že je dost navštěvovaný, hodně lidí se sjíždí i prodejci je tady dost, takže si myslím, že si tady lidi nemaj na co stěžovat, že tady je toho hodně.“ Jednou z našich informantek byla také prodejkyň, která na farmářských trzích na Dubině pravidelně prodává už dvacet let. „Já sem přijíždím jenom prodávat, já tady nebydlím, většinou jsem na farmářských trzích v sobotu, jezdím sem už dvacet let, lidi mě už znají, v létě mám zeleninu a kytky.“ Informantka ze Slovenska, která si Dubinu velmi oblíbila, farmářské trhy oceňuje zejména díky možnosti potkat se s ostatními lidmi, přičemž by **ocenila, kdyby takovýchto příležitostí k setkání na ulici při nějaké příležitosti bylo více.** „Ta sobota je dobrá, že je tady ten farmářský trh, že se tady lidi můžou potkat spolu, ocenila bych víc takových street akcí.“

Někteří informanti, především staršího věku, srovnávali ve věci kulturního vyžití Dubinu s Polabinami, jelikož mají zkušenosti s oběma částmi Pardubic. Co se kulturních akcí týče, převládal mezi informanty názor preferující **Polabiny**, jelikož podle nich disponují **větší možností kulturního vyžití**. Jeden starší informant poukazoval na **absenci kulturních akcí pro seniory**, které by mohl na Dubině navštívit. „V létě jsme pryč na chatě, ale v zimě jsme tady a není moc kam jít. V Polabinách promítaj asi na třech místech v bijáku, mají tam i diapozitivy, nebo cestovatelé tam promítají, tady nic takovýho není, já jezdím do Polabin, žejo, nebo na Zámku promítaj, nebo naproti Krajskému úřadu, tam v tý reálce, škole, promítaj a tady nic, pro důchodce tady nic nefunguje. Já myslím, že co se týče kultury, tak jsou Polabiny lepší.“

Většina z námi oslovených informantů se vyjadřovala k restauracím či kavárnám, jelikož pro mladé lidi či lidi ve středním věku představují restaurační zařízení důležitou součást života a častou možnost trávení volného času, přičemž **kavárny s příjemným prostředím či kvalitní restaurace, dle našich informantů na Dubině opravdu chybí**. Několik z našich informantů nám při ukončování rozhovoru kladlo na srdce, že pokud je na Dubině něco opravdu potřeba změnit, tak jsou to právě kvalitní a příjemná restaurační zařízení, která tu zoufale postrádají. „Jestli bych mohla něco opravdu změnit, tak bych si moc přála nějakou hezkou kavárnu, kam bych mohla s malou zajít, tady prostě nic takovýho není, aby to bylo i hezký, a i dobrý kafe“. Další mladá informantka vznáší ohledně restaurací podobné přání. „Nad otázkou, co mi tu chybí jsem již sama přemýšlela, a to určitě nějaká kavárna, kde by se dalo příjemně posedět, nebo si koupit dobrou kávu, rozhodně ta kavárna tu chybí. Dále bych zde uvítala nějakou jinou restauraci, než co je na centru, kde by vařili obědy. V té na centru sice polední menu vaří, ale její prostředí mě nezaujalo, z venku vypadá jako doupě.“ Námi oslovení informanti velmi často zmiňovali hospodu Budvarku, která pro ně však není ideálním místem k trávení volného času, přičemž někteří z nich hovořili o jejím využívání pouze v letních měsících, kdy se dá sedět s dětmi či zvířaty na venkovní zahrádce. „**Pro dospělé tady není moc jít si kam sednout, nám ta Budvarka nevyhovuje, takže víc kvalitních restaurací bych ocenila.**“ I ti, kteří jinak na Dubině neshledávají žádné nedostatky, hovořili právě o nedostatku kvalitních restauračních zařízení. „Zatím tady moc výrazných záporů nenacházím, možná **nějaký ten společenský život mi chybí, protože tady není zrovna moc těch restaurací, jako jsou tady restaurace, ale ne**

nějak extra kvalitní, kam bych rád šel.“ V podobném duchu hovoří další mladý informant: „jako nějaký ty kavárny, nebo když se chce člověk najíst něčeho solidnějšího, tak to by tady mohlo být.“ Jedinou restaurací, která našimi informanty byla zmiňována v pozitivním slova smyslu, je restaurace Garáž. „Kam si lidi rádi zajdou, tak to je třeba ta Garáž, tam je to fakt taky krásný, tam se člověk nají, napije, všechno.“

DDM Beta

Na bývalý kulturní dům Dubina, nyní DDM Beta, se názory informantů různily, avšak z rozhovorů je patrné, že **velká část informantů pociťuje jeho předělání na dům dětí a mládeže Beta negativně**, jelikož pro mnoho z nich **veškeré kulturní vyžití, na které byli do té doby zvyklí, s touto změnou skončilo**. Převážně lidé **staršího** věku uváděli informace, že jim kulturní dům a s ním spojené kulturní akce velmi chybí, že byli zvyklí jít si **zatancovat** na dechovku a podobně, kdežto v současné době na Dubině bohužel takové možnosti nemají, což dokládají i citace z našich rozhovorů. „Na tanečky jsme tam chodili, a to nám tady moc chybí!“ Další informantka pak hovoří o nemístních návštěvnicích, kteří si kulturní akce v kulturním domě Dubina také oblíbili. „Až dálky sem přijížděli za zábavou, žejo, takže my chodíme jednou za měsíc do Černý za Bory, no a pak je šlus.“ Další informantka zase vzpomíná na navštěvování tanečních zábav: „to víte, že mi to tady chybí! My jsme chodili hodně tančit, pak i do Hronovický, ale kdyby to bylo zase tady, to bych šla hned.“

Kromě tanečních a hudebních akcí informanti uváděli další kulturní akce, na které do bývalého kulturního domu Dubina rádi chodili, dvojice starších mužů například vzpomínala na zajímavé **besedy s cestovatelem**. „Bylo lepší, když to byl kulturní dům, tam hráli dechovky, zábavy, divadla tam byly, nebo estrády, jeden čas tam Martin Loew, ten cestovatel tady promítal, teď to dali do Hronovický, a to už je z ruky, žejo, já nevím, mně připadá, že zase tady tolik dětí není, mě připadá, že tady je víc psů než dětí, teda aspoň u nás v baráku, je to škoda, dyť tady je důchodců hodně a pro důchodce tady není nic...“ Za důležité považujeme také poukázání na **socializační funkci kulturního domu Dubina, který pro mnoho seniorů představoval jedno z hlavních míst jejich společného setkávání**, což v rozhovoru uvedla například jedna starší informantka. „Kdyby ten kulturák tady zase oživil, byli bychom všichni spokojení, protože naše parta se nám rozpadá, nejen, že některý umírají, ale oni říkají, no tak tady nikde nic není, do Hronovický nejdem a jinde tady nic není, kde si zatancovat, nemůžeme kulturně se využít!“ Jednu z našich informantek zrušení kulturního domu Dubina rozlítilo natolik, že se rozhodla převzít iniciativu a navštívila jak vedení DDM Beta, tak pana starostu. „Já vám to řeknu děvčátka natvrdo, jsem hajzl, za takovejma akcema já chodím a když se mi něco nelíbí, chodím i za vedením, takže jsem byla i za tou ředitelkou, a i za starostou jsem byla, aby teda zase ty tanečky páteční tady byly. No né jako, já se prostě nedám, známí mně říkají, prosím tě, ale co, já jdu! Protože to, co je v tý Hronovický, kámen úrazu, katastrofa jako!“ V rozhovorech se objevovaly i alternativní možnosti kulturního vyžití místo zrušeného kulturního domu Dubina, jako například **KD Hronovická**, kam občas nějakí informanti zavítají, ale z citací je patrné, že **s touto alternativou spokojeni nejsou**.

Na druhou stranu se našli i tací informanti, kterým využití kulturního domu Dubina nechybí, jelikož jezdí na nějaké kulturní akce na jiná místa, což je doložitelné například citací jedné z informantek ve středním věku. „Kulturní dům Dubina znám, s kamarádkou jsme tam chodily, dokonce jsme tam i prodávaly, byly jsme spokojené, ale mně to nechybí, my jezdíme mimo na akce, cestujeme pořád.“ Mladý informant k současnému stavu uvedl následující: „nevadí mi,

že je to teď pro děti, když se budu chtít bavit, tak pojedu do centra.“ Je evidentní, že senioři, kteří jsou méně mobilní, nesou ztrátu kulturního zařízení bolestněji.

V předchozím odstavci byli zastoupeni ti informanti, kteří v současné době bývalý kulturní dům Dubina nenavštěvují, jelikož se proměnil na dům dětí a mládeže, což s sebou přináší i změnu cílové skupiny, pro kterou je zařízení určeno. **Z informantek, které mají děti, měly povědomí o fungování DDM Beta všechny, avšak reakce nebyly příliš pozitivní.** Jedna informantka s dvěma malými dětmi v rozhovoru uvedla, že je **zklamaná z chování zaměstnanců DDM Beta** a také z **nemožnosti využít toalety**, které dříve, když fungoval kulturní dům Dubina nejen pro děti a byl pořád otevřený, lidé mohli navštívit, což už v současné době možné není. Zde se tedy naskytá problém v podobě **absence veřejného WC** na Dubině. Tato informantka k fungování DDM Beta uvedla následující: *„to je normálně na baterky vám můžu říct, nejsem s tím spokojená. Jako takhle, když tady byly dřív nějaký kulturní akce, nebo se někomu dopoledne chtělo na záchod, tak to bylo otevřený, mohli si tam lidi dojít na záchod, teď tady lidi sháněj WC, nikde nic, chybí to. Zadruhá ta ochota! Minule jsem tam viděla, že je tam nějaká mikulášská nadílka a že si tam můžou lidi koupit vstupenky, tak jsem se tam byla zeptat, paní mi povídá, jo přijďte tak za tejdén, tak jsem tam tudle vlezla a paní mně povídá, co chci, já povídám, že bych si šla ráda koupit ty vstupenky na tu mikulášskou a ona mi povídá, jako teď to budete jako kupovat? Vždyť budete třeba nemocný, tak já říkám, co vám jako je do toho, no sebrala jsem se, nebavila jsem se s ní a odešla jsem, protože mě to úplně zklamalo.“* Další informantka hovořila o využívání DDM Beta její dcerou a vnoučaty, přičemž si povzdechla, že jí podobné zařízení pro děti chybělo v době, kdy je vychovávala ona. *„Já tam nechodím, předtím, když byly moje děti malé, tak tam nic nebylo a když už to tady konečně je, tak už jsou děti velký, tak už to nevyužijou. Ale vím, že to tam je, dcera občas s malým takhle když přijede, tak tam jdou.“* Další informantka s malým dítětem DDM Beta sice navštěvuje, ale ocenila by, kdyby se v zařízení **pořádalo pro děti více akcí**. *„Děti tam chodí na divadelní představení, co pořádají, byli jsme tam na karnevale, jako tohle využíváme, ale klidně by tam toho mohlo bejt víc.“*

Mezi našimi informanty se objevili i takoví, co o kulturním domě Dubina a DDM Beta neměli žádné povědomí ani zkušenost s ním, jednalo se především o lidi, kteří na Dubině nebydlí moc dlouho, jako například mladý otec s dítětem, jehož rodina se na Dubinu přistěhovala teprve v červnu. *„Zkušenost s DDM Beta nemáme, nechodíme tam.“* Další informant, který na Dubině pobývá pouze krátce, se vyjádřil následovně: *„DDM Beta? To vůbec nevím, co tam je a není.“*

Tab. 4 - Názor na DDM Beta

DDM BETA	do 25 let	produktivní věk	nad 65 let	součet
chybí DDM	1	7	4	12
neutrální názor	0	2	2	4
nechybí DDM	1	2	0	3
součet	2	11	6	19

Živý městský prostor

Po otevření tématu uměleckých objektů a instalací ve veřejném prostoru Dubiny se nám na toto téma dostalo překvapivě velké množství kladných reakcí, z čehož vyplynulo, že se **uměleckým objektům většina z informantů nebrání, naopak by je mnoho z nich dokonce uvítalo**, přičemž poukazovali na některé stávající prvky, které již teď veřejný prostor oživují. Jedna informantka **oceňovala vyřezané dřevěné postavičky**, které tvoří pohádkovou cestu, která lemují chodník směrem z hlavní třídy. „*Je to tady prostě tak pěkně udělaný, tam jsou takový ty věci za dřeva vyřezávané, to se mi líbí, to já mám ráda takový věci, co to zpestřej.*“ Další informant byl velmi otevřený v podstatě čemukoli, **co by veřejný prostor nějakým způsobem oživilo**, což dal najevo následujícím způsobem: „*Jinak mám rád jakýkoli ozvláštnění prostoru, jestli to bude bizarní a divný, perte to sem.*“ V souvislosti s dotazem městské části na **motivaci lidí k lepšímu chování k veřejnému prostoru** se domníváme, že by mohlo v této věci být **přínosné, pokud by se lidé sami podíleli na jeho vytváření** v souvislosti s prvky, které mají být instalovány, a nějakým způsobem je spoluutvářeli a dotvářeli, čímž by vzniklo určité pouto s danou věcí a mohlo by to vést k větší kontrole a citlivosti občanů na případné ničení a ničitele. Stejně tak by se mohly konat různé participační akce pro místní obyvatele k plánovaným změnám veřejného prostoru.

Závěr

Výzkum, který jsme provedli na třech stanovištích sídliště Dubina s celkem jednadvaceti informanty, odhalil obě strany mince, přičemž zaznělo velké množství pozitivních názorů napříč různými tématy, tak zároveň vyvstaly některé skutečnosti, se kterými místní obyvatelé nejsou spokojeni a přáli by si je zlepšit. V první řadě jsou zdejší obyvatelé **spokojeni s prostředím** k životu, které jim Dubina nabízí, jelikož se nejedná o klasické vybetonované sídliště s určitým architektonickým typem budov, nýbrž jde o rozmanitý prostor, který je obklopen přírodou a nedalekým lesem, který pro Dubinu představuje nesporný přínos a je využíván všemi generacemi. Zvláště pozitivní se ukázal být názor a vztah místních obyvatel směrem k panu starostovi Štěpánkovi, jehož práce jsou si lidé vědomi a velmi si jí váží, což bylo patrné i z vybraných citací z rozhovorů. Informanti dále poukazovali na **dostatečný počet laviček, odpadkových košů i sáčků na psí exkrementy**, i když **situace s tímto druhem odpadu** je podle některých velmi špatná, avšak za ni nemohou chybějící sáčky, nýbrž **lidský faktor**. Za velmi **kvalitní** považují místní obyvatelé dopravní **obslužnost** městskou hromadnou dopravou, jejíž linky jezdí v lokalitě pravidelně a velmi často. Posílit by podle některých potřebovala jen linka 8. Farmářské trhy, které se na Dubině konají každou sobotu, jsou mimo možnosti nákupu i výrazným socializačním prvkem, který stmeluje místní komunitu, na což poukazovali i sami informanti, kteří by podobných **příležitostí k hromadnému setkávání uvítali mnohem více**.

Obyvatelé Dubiny během rozhovorů projevili několik přání a zároveň poukázali na nedostatky, které by si přáli v této lokalitě zlepšit. Nejčastěji skloňovaným problémem se ukázal být **nedostatečný kulturní život** a to zejména v souvislosti se zrušením oblíbeného kulturního domu Dubina a jeho následným předěláním na Dům dětí a mládeže Beta, přičemž s tímto krokem spousta lidí, a to zejména v seniorském věku, přišla o možnost kulturního vyžití, jelikož sami informanti poukazovali na to, že v dané lokalitě se nyní kulturní akce podobného typu již nekonají, čímž v mnoha případech dochází k **přerušení stávajících sociálních vazeb, které**

byly při těchto akcích mezi seniory udržovány. Ke kulturnímu životu nemají však výtky jen senioři, ale **více kulturních akcí by uvítali i lidé v produktivním věku, kteří nyní využívají možnosti zábavy v centru města, které je však ve večerních hodinách pro některé už z ruky** a ocenili by, kdyby měli možnost navštívit nějakou ze společenských akcí i v místě svého bydliště. Dalším velkým přáním, které by obyvatelé sídliště Dubina velmi uvítali a jenž by zároveň vedlo ke kvalitnějšímu trávení volného času v místě jejich bydliště, je zřízení **kvalitních restauračních zařízení.** Ve výpovědích informantů zejména zaznívalo, že v lokalitě chybí příjemná **kavárna**, která by zároveň podávala dobrou kávu, dále pak lidé pocítují nedostatek **kvalitních restaurací**, do kterých by zavítali kvůli dobrému jídlu a příjemnému prostředí, které by nabízelo i **venkovní posezení** využitelné v letních měsících, což by uvítaly především **maminky s kočárky**, které poukazovaly na nedostatek míst k posezení a vypití dobré kávy.

Názory na pochůzkovou činnost městské policie se mezi informanty různily, přičemž z řad matek zazněl podnět k posílení činnosti hlídek během začátku a konce vyučování na místní základní škole, jelikož zde dle slov jedné z informantek dochází k časté šikaně dětí. Dále místní obyvatelé trápí negativní jevy, jako například popíjení alkoholu či výtržnictví vyskytující se v blízkosti ubytovny Hůrka či v okolí Penny Marketu. Jedna z informantek se domnívá, že tyto negativní jevy, které lze pozorovat před místním supermarketem, jsou zapříčiněny levnější cenovou kategorií zboží, které je v tomto supermarketu nabízeno.

Během rozhovorů vyplynulo, že **Dubina postrádá veřejné toalety** (přišla o ně v souvislosti s proměnou kulturního domu na DDM), které místním obyvatelům chybí zejména při pobývání ve veřejném prostoru, přičemž za tímto účelem využívají toalet restaurace Budvarka, jejíž personál má k tomuto využívání veřejností výhrady. Z vlastní zkušenosti jsme pocítily **absenci automatu na lístky MHD**, které není možné na zastávce zakoupit, což je v případě podstatně vyšší ceny jízdenky při zakoupení u řidiče docela nepříjemné. Zároveň informanti vnímali **nemožnost úkrytu před deštěm na určitých zastávkách**, kde chybí přístřešek. Co se týče uměleckých objektů, domníváme se, že obyvatelé Dubiny by **uvítali, kdyby se na jejich instalaci či utváření mohli spolupodílet**, což by mohlo vyvodit pozitivní důsledek v podobě lepšího zacházení s veřejným prostorem obecně.

5.4 Závěrečná zpráva z Dubiny poblíž Penny Marketu

Tomáš Pavlišta a H. S.

Reflexe výzkumu

Lokalita výzkumu je poměrně komplikovaná, protože je považována za rizikovou a lidé se zde bojí navázat jakýkoli kontakt. Mnohokrát se mi stalo, že mě lidé obcházeli i po trávníku nebo silnici, jen aby se vyhnuli kontaktu se mnou, ačkoli jsem se snažil vystupovat kultivovaně a slušně. Jeden z možných důvodů by mohl být, že jsem muž a neznají mě, navíc kvůli své indispozici (ječná zrna na očích) zjevně opticky nebudím takovou důvěru. Lidé mě v pozdějších rozhovorech informovali, že je tu problém s bezdomovci a narkomany, což je možná jeden z dalších důvodů, proč pro mě bylo tak obtížné nějaké informanty získat, jelikož tu jsou lidé už ze zásady nedůvěřiví. Také mě informovali, že se obávají, že jsem nějaká kontrola z městského úřadu nebo od Policie a proto se mnou někteří zřejmě nebudou chtít mluvit. Samozřejmě chápu, že neustále se pomalu procházející muž v takovéto oblasti moc důvěry nebudí. Později jsem se proto rozhodl, vzít s sebou nějaké desky a papíry, abych budil dojem spíše úředníka a nebo ještě lépe, výzkumníka. Do terénu jsem šel mnohokrát, avšak z cca 100 oslovených se mi podařilo získat pouze 9 informantů. Rozhovory probíhaly v různých denních dobách a na různých místech v dané lokalitě. Mezi informanty je 5 žen a 4 muži a věkové rozmezí informantů je 19 – 75 let. Ačkoli jsem se snažil získat co nejvíce informací, tak informanti zpravidla neměli moc času, a proto je většina rozhovorů spíše kratších.

Tab. 5 – informanti výzkumu

demografie	do 25 let	produktivní věk	nad 65 let	součet
muži		2	2	4
ženy	1	4		5
součet	1	6	2	9

Pokud bych měl vyjmenovat nejčastěji se **opakující témata**, tak to s určitostí jsou **policisté, bezdomovci, toulající se pejsci, přeplněná parkoviště, narkomani, kvalitní údržba zeleně v oblasti** a zřejmě **ne příliš kvalitní kooperace městského úřadu s obyvateli**. Městská a státní policie se zde nevyskytovala v průběhu mých návštěv prakticky vůbec, lidé bez domova se zde naopak vyskytovali často. Přítomnost uživatelů návykových látek jsem zaznamenal, ačkoli ne v tak velké míře, a s toulavými psy jsem se nesetkal. Údržba zeleně je z mého pohledu na velmi dobré úrovni a spolupráci s úřady nemohu hodnotit. Parkoviště byla při většině mých návštěv zcela zaplněná.

Popis místa výzkumu

Lokace, kde jsem prováděl výzkum, je v dosahu obchodního domu Penny Market. V této oblasti jsou hned u sebe dva velké obchodní domy (Penny, Albert) a přes silnici už začíná sídliště. Při první návštěvě jsem byl projít terén a pozitivně mě překvapil stav laviček, odpadních košů a zeleně. O vše se tu zdá být velmi dobře postaráno.

Situaci můžeme ilustrovat několika fotografiemi:

Obr. 14 – Penny Market

Zde můžeme vidět, že obchodní domy Albert a Penny jsou si navzájem velmi blízko. Informanti sami potvrzují, že je tu možnost velkého výběru a velmi si množství supermarketů v oblasti pochvalují.

Obr. 15 – parkoviště u Penny Marketu

Na první pohled je zřejmé, že jedno ze dvou parkovišť v oblasti je zcela zaplněné.

Obr. 16 – Parkoviště u Penny Marketu

V tomto případě jsou volná pouze místa pro řidiče s nějakým stupněm invalidity.

Obr. 17 – zeleň poblíž Penny Marketu

Zde můžeme vidět terén kolem vyhrazených míst na sezení a odpočinek. Překvapilo mě, jak pěkně zde bylo uklizeno v porovnání s jinými částmi města či jinými městy.

Jedna z mnoha stavebních úprav v oblasti. Bližší informace o tomto problému nám poskytl někteří z informantů: „...*Taky jak se tu teď poslední dobou opravují domy a všude mají rozložené nějaké své věci...*, děti se klidně o plechy s tou pěnou (bloky na zateplení) můžou pořezat“ (žena, 55-60 let).

Výstupy z rozhovorů s informanty

Lidé bez domova a lidé užívající alkohol a další návykové látky

Na problém bezdomovectví v této lokalitě narážím prakticky při každém rozhovoru i pokud se bavím o jiném tématu: „*Odpadkové koše, nemám pocit, že by jich tu byl nedostatek, navíc to bezdomovci pravidelně třídí (smích)...*“ (žena, 19 let). Ať u jde o problém dostatku/nedostatku odpadkových košů nebo pouze cesty do obchodu či na MHD: „...*No, já jsem už zvyklá a většinou se jim vyhýbám (bezdomovcům) a co se drogově závislých týče, tak vím, že se schází za Penny a pak někam chodí, ale já je neznám a snažím se je nevnímat...*“ (žena, 19 let). Pokud se zeptám přímo na kvalitu veřejného prostoru, tak to v některých informantech dokáže vyvolat i vlnu vulgarity a zášti: „*Je to tady na hov.., tvle, samá smažka a alkáč, tohle chceš slyšet? (smích)...**Jako takhle, dá se tu žít, ale ty zm..y bych nakopal do pr..., my musíme makat a oni tu akorát každého serou, fakt jako..., do pl..u s nima. Chlupatý nic s tím nedělaj, samozřejmě...*“ (muž 28-35 let). Narazil jsem i situace, kdy přítomnost těchto nevídaných lidí ovlivnila vztahy informanta: „...*Je tu problém, když jsem měla třeba přítele, tak jemu se tu nelíbilo a jednou ho dokonce obtěžoval jeden bezd'ák a pak sem odmítl chodit, což docela poznamenalo i náš vztah...*“ Problematických osob si místní velmi všímají: „*Častým jevem jsem zde také bezdomovci či nějakí alkoholici a mám podezření, že se tu kšeftuje s drogami, protože se zde v koutech schází divní lidé...*“ (žena, 27 let). Je však otázka, zda by pomohlo jen jednoduché „vymístění“ těchto lidí jinam. Vhodné by mohlo být zavedení **terénní sociální práce**.

Nedostatek volných parkovacích míst

Tento problém se v dané lokalitě a vlastně nejen v ní, zdá být citelný: „*Je tu obrovský problém s parkováním a dopravou v odpolední špičce, což je patrně normální u města jako Pardubice, nicméně velmi často se zde setkávám i s přímo bizarními skutečnostmi, například, auto zaparkované v polovině silnice a žena jdouc si na nákup do obchodu, to si už člověk ťuká na čelo...*“ (žena, 27 let). Pokud jde o řešení této situace, tak i zde mají někteří informanti jasno „*Nejdříve bych ráda obrovské nadzemní **parkoviště**, které by bylo na parkovací lístky, **pouze pro místní**...*“ (žena, 27 let). Je zřejmé, že zaparkovat ve večerních hodinách je problém: „*No, nejdřív bych řekla..., že tu je velký problém s dopravou obecně a zaparkovat je tu kolikrát nadlidský výkon. Hlavně v pozdních hodinách, kdy všichni přijíždíme z práce...*“ (žena, 55 let). Vhodné by též mohlo být **posílení spoju MHD**, aby méně lidí jezdilo auty.

Nenaplněná očekávání od městské policie

Očekávání od městské policie? „*...Aby to zde bylo co nejčastěji hlídané policií, aby jen neprojížděla v autech po hlavních, ale chodila mezi sídlištěm a tak...*“ (žena, 55 let). Aktivitu městské policie v oblasti podle některých informantů lze shrnout i takto „*...Chlupatý nic s tím nedělaj, samozřejmě..., však co od nich taky čekat, že jo ...*“ (muž, 28-35 let). Popisovány byly i interakce s policisty: „*Občas tu pobíhají pejsci a nikdo s tím nic nedělá, což mě docela mrzí. Minule jsem jednomu policistovi řekla, že tu pobíhá jeden menší voříšek, ale on se jen ušklíbl a řekl, „Udělal vám ten pes něco, paní? ... Ne... Tak si toho nevšímejte, on si ho brzy někdo vyzvedne“ To už jsem pak jakoukoli snahu vzdala, ale to neznamena, že mně to nevadí a neštve*“ (žena, 30 let). Dle informantů je i velice špatné rozmístění policistů v terénu (alespoň v této oblasti): „*Obec se tu o to nestará, policajti jsem tu nepotkal snad od 89tého (smích) a ještě k tomu se jen chvástaj...*“ (muž, 75 let).

Pokud bychom si měli uvést i nějaké **pozitivní ohlasy** na daný veřejný prostor, tak bychom se jistě mohli bavit o **úpravě zeleně nebo dostupnosti obchodních domů či MHD**: „*...Ale vážně, není to tu zlé, pokud něco chceme, máme tu hned 2 obchody a pár metrů odsud je zastávka MHD. Navíc se tu o prostranství pěkně stará město, takže mohlo by to být i horší*“ (žena, 19 let). Ovšem vždy se najde k pozitivu i nějaké negativum „*Nechybí tu nic... Alespoň mně ne... Tehdá vlastně babka říkala, že už nemá pytlíky (na exkrementy) pro psa a tady nikde nejsou, takže to si myslím není dobře, hlavně pokud tu někdo pustí psa, tak je hned zle...*“ (muž, 67 let).

Nyní k představám o tom, **co udělat v daném prostranství, abychom o něm mohli mluvit jako o prostranství kvalitním**: „*Nejdříve bych ráda obrovské nadzemní **parkoviště**, které by bylo na parkovací lístky, pouze **pro místní**. Zastávky MHD by měly svojí security. Bylo by zde nějaké místo, **bar na relaxaci**, které by stálo za to. Asi i nějaký hezký **dětský park** do budoucna. Místo, kde **policisté budou hlídat** ve dne, v noci. Ideálně tu mít jen zajištěné a nekonfliktní sousedy (smích)*“ (žena, 27 let). Jsou tu i skromnější přání: „*Určitě nějaký vyžití pro děti ve smyslu nějakých obchodů*“ (žena, 55 let). Někteří mají pocit, že město jim zde zřejmě nenabízí dostatečné kulturní vyžití: „*...Ale všude v Pardubicích se něco staví a tady ne, tedy ne nic, co by stálo za řeč. Chybí mi tu taky nějaké **vyžití pro nás dospělé**. Bydlela jsem na vesnicích a tam to byl v tomto období jeden ples a zábava za druhou. Tady o ničem nevím tedy...*“ (žena, 55 let).

Závěr

Na závěr shrňme získané informace a poznatky z návštěv lokality. Jsou zde problémy jako nedostatek parkovacích míst, problémy v soužití s lidmi užívajícími návykové látky a s lidmi bez domova. Pomoci by mohla jak častější přítomnost policie, tak sociálních pracovníků. Toulající se pejsci zřejmě nebudou tak častým jevem, nicméně i to několik informantů zmínilo. Nedostatečná aktivita policie se při pohledu na procentuální zastoupení tohoto tématu v rozhovorech, zdá jako velký problém, který by se měl řešit. Úřad by se mohl zasadit o stavbu parkování pro místní či posílení MHD. Na druhou stranu si lidé chválí výbornou dostupnost obchodních domů i zastávek MHD. Můj návrh řešení je v první řadě konzultace s místní složkou městské policie a možná také pokus o určení parkovacích zón.